

Бурят ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

КОММУНИЗМЫН ҮЕДЭ АЖАУУХА ХҮНҮҮДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

РСФСР-эй Верховно Советэй гурбадаху сесси дээрэ

Эдэнэр Кремльдэ олоной дүй дүршэл асарба

Кремлин Ехэ ордон ой орой дээрэ Улаан тугай далбаха бүринь, гүрэн турын шухала шухала хэрэгүүдье шийдэхэйн тулада советскэ парламентын депутадуд сугларжа, Кремлин байшан руу ажалай халуун амисхаал сронондог болодог. Бүри үсгэлдэр станогой дэргэдэ байһан, полннуудаар комбайн жолоодожо ябаһан, али шэнэ ГЭС-эй

хаалтын һуури табижа байһан хүнүүд—арад зоной этигэл найдабарид хүртэһэн хүдэлмэришэд болон колхознигууд, барилгада, наука болон культурын ажал-ябуулагшад нимэ амисхал эндэ асарна. Тэдэнэр совет хүнүүдэй захяа заабаринуудтай, тэдэнэй түсбүүдтэй, хамтынгаа дүй дүршэлтэй Кремльдэ ерэнэ.

Октябриин 25—Москвагай ажалай юрын нэгэ үглөө, Үглөөнэй 9 часта курантнууд сохибо. Завоудта автоматическа лининүүд болон станогүүд хүдэлжэ эхилһээр уни болоо, хургуулинуудта хэблэлүүд захалаа, мантан томо барилгын кранууд шэнэ шэнэ гэрнүүдэй түрүүшын ханануудые табинхай. Харин энэ үедэ Москвагай эгээ зүрхэн дунда Кремлин Ехэ ордонгой үүдэнүүд нээгдэбэ.

Ордонгой гэшхүүр өөдэ энэ үдэр Бурят оронһоо ерэнэн хонишон Цыпилма Люшеева эгээн түрүүн гараба. Бурят ороной хүдөөгэй нэгэ нютагай ерээдүйн байдал тухай сессидээр хөөрөхөнь Мухаршэбэрэй аймагай малшад тэрэндэ даалганхай. Кировскэ областһоо ерэнэн Куменскэ районной «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ, хоёр дахин Социалистическэ Ажалай Герой П. А. Прозоров—манай ороной омогорхожо байдаг шадамар бэрхэ эмхидхэгшэдэй нэгэн юм. Тэрэ культурина революци гэшэ гансаһы шэнэ клуб, кинотеатр бариха бэшэ юм, харин тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, ажалайнгаа соёл болбосоролые дээшлүүлэн хужгөөһы туйлаха хэрэг гэжэ ажахынгаа жэшээ дээрэ баталан харуулаа. Хабаровска хизаарай Троицкоке гэжэ холын хүдөө нютагнаа манай яһанай багша Антонина Ките сессидэ ерээ. Тэрэнэй багшалдаг хургуули нютагтаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрини эдэбхитэдые нэгэдүүлэн газар болонхой.

Кремлин Ехэ ордон ой засадаһын зал. 9 час 59 минута. Нүхэд А. Б. Аристов, Н. Г. Игнагов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, Н. А. Мухтидинов, Д. С. Полянский, М. А. Суслинов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүд, РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүд, Россия Федерациин правительствын гэшүүд дожонуудта һууринуудала эзэлнэ. Депутадудай, айлшад хүл дээрэ бодонод. Зал соогуур нэрбемэ альга ташалган болонхой.

Тингээд амаршалгада харюу болгон, Никита Сергеевич Хрущевой гараа үргэжэ, сессидэ хабаладагшадые амаршалан альга ташалдань, нэрбемэ альга ташалган захалшаба. РСФСР-эй Верховно Советэй Түрүүлэгшэ, депутат В. И. Прохоров сессидэ иээнэ. Гараһан депутадудай орондо һунгуулиин гурбан окрутоор һунгагдан депутатудай эрхэ түлөөлэлгые шалгаһанай дунгууд тухай элдхэхэнь тэрэ Мандалта комиссини түрүүлэгшэ, депутат А. С. Трофимовта үгэ үгэбэ. Һунгагдан депутатудай эрхэ түлөөлэлгые Верховно Совет мэдэрээ.

Мүнөө хүдөөгэй зоние культурина талаарнь хангалгы һайжаруулаха, байгалиине хамгаала болон бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада республикын Верховно Совет сугларса.

Сесси дээрэ уралаар ерэнэн айлашад олон. Тэдэнэр республикын зах хизаар бүхэнһөө ерээ. Тэдэнэй олон хүнүүдэнь нинслэл хстодоо түрүүшынхэ ерээ, РСФСР-эй Верховно Советэй сесси дээрэ анха түрүүшынхэ байлсана. Тэдэнэй дунда районудай культурын танагуудые, клуб, библиотекэнүүдые дагшанар бини.

Саг минута үнгэрхэ бүри ордонгой залууд соогуур хүнүүд олошоор залуа. Засаданин эхилхэһээр урид үндэр үндэр, дун сагаан колононуудтай Георгиевска, алтаар

Мүнөө сагай бодото зорилгонуудые һайнаар шийдхэдэг болохо

117 миллион гаран хүн зонтой Россия Федерациин газар дайда зах хизааргүй үргэн, уужам юм. Теэд эрээдүйн коммунизм байгуулжа байһан Россия хүн зоний соёл сурталтай эрилтэнүүд бүришы хэмжээлэшгүй ехэ шэнгээр хангадана. РСФСР-эй Культурын министр А. И. Поповой «РСФСР-эй хүдөөгэй зоние культурина талаарнь хангалтын байдал, тэрэниие һайжаруулаха хэмжээнүүд тухай» элдхэһы шагнажа һуухадаа, социалистическэ асари ехэ хубилтануудай, Росси дотор болоһон хэмжээлэшгүй ехэ, урдан үзэгдөө дуулаагүй ехэ культурина революциин ашаар ардуудай ажабайдалда тон ехэ хубилтанууд болоо гэжэ омог баяртайгаар хангадана. Революциин урда тээ таряшад зоной тон ялчу тулоур байдалтай байһан, тэдэниие

зэрлиг муухайгаар дарлажа байһан тухай, барга бүдүүлг, үзэг бэшэг мэдэхгүй байһан тухайнь мүнөөнэй совет хүдөө тосхонуудай залуу үзэн номууд дээрһээл уншадаг, нимэ хушэр хүндэ байдалые өөһэдэ үзэһэн хүнүүдэй хөөрөөнһөөл мэдэлэг юм гэжэ элдхэлхэ хэлэнэ. Тингээһэн хүдөө тосхонуудта социализмын илаһан ушары бүхэдэлхэйн түүхэтэ үдхашанартай, хүдэлмэришэн, таряшанай хани барисан тухай ленинскэ политикын илан мандалга гэжэ хэлэхэдэ тон зүбтэй.

Мүнөө манай совет хүдөө тосхонууд түүхэтэ шэнэ зорилгонуудые шийдхэжэ байна. КПСС-эй XXI сээзд дээрэ шухала зорилго—до (Түгэсхэһын 2-доху нюурта)

Иранай элшэн сайд А. Масуд-Ансари гэгшэтэй Н. С. Хрущев уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Иранһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд А. Масуд-Ансари гэгшэтэй октябриин 25-да Кремль соо тэрэнэй өөрын гуйлтаар уулзажа, хөөрэлдөө.

СССР-эй Галаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй МИД-эй Дунда, Зүүн зүгэй ороноудай таһагыг даагша А. П. Павлов хөөрэлдөөнэй үедэ байлса.

КПСС-эй Центральна Комитедһээ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдһээ

Артиллериин Главна Маршал Митрофан Иванович Неделин — КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүндэ кандидат, ССР Союзай Верховно Советэй Депутат, Советскэ Союзай Герой, Оборонын Министрын Орлогшо, СССР-эй Ракетнэ сэрэгүүдэй главна командалагша, сэрэгэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшадтай, Советскэ Союзай Зэбгэгтэ Хүсэнуудые байгуулашадтай нэгэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда алдар-

шаһан баатар энэ оной октябриин 24-дэ, албанайнгаа уялгы дүүргэжэ ябах үедөө, авиационно гэнэл аюлай болоодо, наһа бараба гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет гүнзэгы ехэ гашуудалтайгаар мэдэсэнэ.

Артиллериин Главна Маршал М. И. Неделинине хүдөөлүүлгэ Москва городто, Улаан талмай дээрэ болохо.

КПСС-эй Центральна Комитет. СССР-эй Министрнүүдэй Совет.

Татарай ажалшадтай илалта

Ороһо таряа, мал ажалай продуктуудые элбэгээр абажа, гүрэндэ худалдаха хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаһанайн дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет КПСС-эй Татарай обкомдо, Татарай АССР-эй Министрнүүдэй Советдэ, республикын бүхэ ажалшадта бэшгэ элүүржэ, Татарай ажалшадые халуунаар амаршалаа.

Мяха, һү, үндэгэ, ноһоо худалдаха жэлэйнгэ түсбэе республика

болзорһоон урид дүүргэ. Октябриин 20-ной байдалаар 1959 оной энэ үсынхидэ орходоо 33 мянган тонноор ехэ мяхан, 29 мянган тонноор ехэ һүн худалдагдаа. Тингээтэй хамта ажахынүүдтань эбэртэ бодо малай тоо толгой олон болоо.

Татарай колхоз, совхозууд 41,8 миллион пүүд таряа Эхэ орондоо худалдажа, гүрэндэ таряа худалдаха түсбөө болзорһоон урид дүүргэ.

1961 ондо үнээн бүридэ гектар хүртэхөөр кукуруза тарижа, наа хаанагүй баян ургаса абахын түлөө мурьсөө дэлгэрүүлэе

Бурят оронойнгоо бүхы кукурузашадта Кяхтын аймагай кукурузашадай хандаһан ХАНДАЛГА

Энэтэ нүхэд!
Һү болон мал ажалай бүтүктнуудые ехээр абадаг болон тухай партиингаа гаргаһан үеһэбэринүүдые бөөлүүлэн, Кяхтын аймагай ажалшад, нэн түрүүн-үнгээ малда бардам хүрээлүбэ тэжээл бэлдэхэ, илангаяа кукуруза һайнаар ургуулдаг болохо туйлаһан табинхай.

Илангаяа энэ ургамал тарижа тухай талаар ямаршы дүршэл табигдай байгдаа һэн. Зарим хэсгэд энэ шэнэ ургамалай ашагшан байһандань этигээгүй, манай тугай энэ ургахагүй гэлсэхэ байха. Тингээбэше манай кукурузашад хоёрдохон жэлээ тогтоонтой ургаса абажа байнхай.

1960 ондо Николай Иннокентьевич Шиловай даадаг звено 100 гектаргай тус бүриһөө 1025 центнер ногоон набша үргүүлэһэн һэн. Харин Базар Бадмаевич Галдановай звено 104 центнер тус бүриһөө 1010 центнер набша хуряһан байна.

Кяхтын аймагтаһан кукурузашад аймагхожоруулагданан II звено Илан гектаргай га бүриһөө 330 центнер хүрэтэр кукурузын набша бэлдэдэг болоо.

Илангаяа энэ ургамалай баян ургаса болохо гэжэ элирүүлһэн юм. Кукуруза эрхимээр ургуулһанай аймагай колхоз, совхозууд манайнаа хараагүй ехээр шэмэтэ бэлдэдэг болоо.

УРАГ ДЭЭРЭ: (дээрһээ доошо) Ранын эрхимээр колхозой суута кукурузашад Б. Ц. ГАЛДАНОВ, Кяхтын оройной кукурузашан И. И. КОРОТОВ.

Аймагай колхоз, совхозууд элбэг хүрэхөөр силос бэлдэжэ, энэ оной октябриин нэгэндэ 20353 центнер мяха гэхэ гү, али нёдондоной энэ үсынхидөө 1,4 дахин ехые гүрэндэ худалдаба. Тэршэлэн гүрэндэ 1,3 дахин ехэ һүн, 1,5 дахин ехэ ноһон худалдагдаа.

Энэ жэл аймагай колхоз, совхозууд кукурузынгаа тарилга ехээр Үргэлхэжэ, бүхыдөө 4700 гектарта хүргэбэ.

Кукуруза эрхимээр тарижа ургуулдаг түрүүшүүлэй дүй дүршэл кукурузашадай шудалхын түлөө аймагай партийна организацинууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ехээн хүдэлмэри бөөлүүлэе. Кукуруза ургуулаха түрүү дүршэлтэй танилсаха аймагай тусхай хургуулида кукурузашад һуралсажа гараа. Тэндэ тус ургамал тарижа газар шэлэхэ, үрһэн хүрэнгэ тарилгада бэлдэхэхэ, газарай хурьһэ элдүүлэхэ, кукуруза тарижа, ургасын хойноһоо харуулаха болон агротехникын бусад түрүү агрануудтай тодорхой тариан танилсаһан байна.

Эсэхэ сусаһагүйгөөр, үсэд шангаар ажаллаад, кукурузашадай олон звенонууд 1960 ондо баян ургаса ургуулһан байна. Гектар бүхэнһөө 1000—1200 центнер хүрэтэр ногоон набша абтаа бшүү. Жүшээлхэдэ, Кударын совхозой үндэ Батуев, Гонсорунов гэгшэдэй даадаг кукурузашадай звеногойнд 200 гектаргай га бүхэнһөө 1200 центнер хүрэтэр набша намаа ургуулаа. Харин энэ совхоздо гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 675 центнер кукурузын набша ургуулагдаһан болоо. Ранжуровой нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Галдановай звеногойнд 140 га газарай гектар бүриһөө 1150 центнер набша хуряагаа. Николай Иванович Корытовай звено (Кяхтын совхоз) 150 га газарай тус бүхэнһөө 986 центнер хуряһан байна бшүү. Нүхэд Бахманов, Игумнов (Куйбышевский нэрэмжэтэ колхоз) гэгшэдэй даадаг звенонууд ами аминдаа гектар бүриин 900—930 центнер набша намаа ургуулаа.

Имэ баян ургаса ургуулхын түлөө кукурузашад аргагүй оролдосотой, шангаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Кукуруза тариха газарай гектар бүхэндэ 15—20 тонно, дээшэһы наг шэбхэ гаргагдаа. Минеральна үтэгжүүлгэһы хэрэглэдэ. Кукурузын газар уналха тухаа, зүб квадратудые гаргаха, зурууд хоорондын элдүүлгэ хэхэ тухайшы ехэ анхал табигданан байгаа.

Кукурузын баян ургаса ургуулһанай ашаар аймаг дотор энэ жэл 75 мянган тонно силос дарагдаа. Ондоогоор хэлэхэдэ, үнээн бүхэндэ дунда зэргээр 13 тонно хүртэнэ. Харин Ленинэй, Куйбышевский нэрэмжэтэ колхоз, Кяхтын совхоз үнээн бүридөө 15—19 тонно силос бэлдэе юм.

Туйлаһан түрүүшынгээ амжалтануудлаар баясанади. Зүгөөр энэ манай ехэ хүдэлмэрини эхин лэ табигдаад байна гэжэ һайса ойлгодоно. Элбэг хүрэхөөр үһнэ тэжээл малда бэлдэдэг болохын түлөө ехээн хүдэлмэри саашадаа хэхэ болодоно.

Ерэхэ жэлдэ үнээн бүхэндэ гектарһаа бага бэшээр хүртэхэ кукуруза тариха гэжэ харааланади. Куйбышевский нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму» колхозууд үнээн бүхэндэ 1,5 га кукуруза тариха болоо. Зүгөөр тогтууртай, баян ургаса

абаха гэшэ гол зорилгомнай болоно.

Бүхы колхоз, совхозуудта 1961 ондо гектар бүхэнэй 400 центнерһээ бага бэшэ кукурузын ногоон набша ургуулаха социалистическэ мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэжэ тааһадта, хүндэтэ нүхэд, республикын кукурузашадта хандаһанай. Тинхын зорилгоор бидэнэр мүнөө үржэлтэй һайн, наруули дулаан газар шэлэжэ олоод, заримынь хахалаабди. Жэл бүхэндэ тэрэ газартаа наг шэбхэ болон бусад үтэгжүүлгэ ехээр гаргажа, үржэлтэй болгохо, газарай хурьһэ зүбөөр элдүүлгэ зорилго табигдана. Үтэгжүүлгэдэгүй газарта кукуруза таригдахагүй. Тарилгын участок бүхэнэй хурьһэн шэнжэлэгдэдэ, тэндэ бэлдүүлгэдэ агротехническэ хэмжээ-ябуулануудтай зохёогдонхой. Газараа уналха һубаг, канавануудаа заһа-барилжа, сээрлэжэ, наг шэбхэ суглуулжа, поли дээрэ тэрэнэе гаргахаа бэлдэжэ байгдана.

Ноябрь, декабрь нарада кукурузын газарай гектар бүхэндэ долоон тонно шэбхэ гаргагдаа. Бүхыдөө га бүридэ 20—30 тонноһоо бага бэшэ гаргахаар харааланади. Минеральна үтэгжүүлгэ асарагдаха. Үбэлдөө, хабартаа кукурузашаднай һайса һуралсаха.

Үнгэрэгшэ жэлэйхидэл шэнги кукуруза тарижа ургуулаха аймагай хургуули хүдэлмэрилхэ. Аймагай бүхы кукурузашад тэрэ һуралсалда хабаадуулагдаха. Илангаяа залуу кукурузашадта онсо анхал табигдаха байна. Юүндэб гэхэдэ, аймагай бүхы кукурузашад баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэ ушартай.

Кукуруза тариха талмайн горьтойгоор ехэдхэгдэхэдэ, тэндэ хүдэлхэ хүнүүдэй тоо олонооруулагдаха, тингээдшы, хү: дуталдаха байна. Оронойнгоо түрүү кукурузашадай жэшээгээр бидэнэр звено бүхэндэ даалгагдажа үгтэхэ газарай хэмжээ хубилгахаар шийдэбди. Тингээжэ звено бүхэндэ 150 гектарһаа бага бэшэе даалгагдажа үгтэхэ. Харин манай зарим звенонууд, жэшээлхэдэ, нүхэд Дампилов, Галданов, Корытовай болон бусадтай звено бүхэн тус бүридөө 200 гектар газар даажа абахань.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Кукурузын ногоон набша элбэгээр ургуулжа абаха мурьсөөндэ жагсахые республикын бүхы кукурузашадые уряалхадаа үсэд шангаар оролдожо ажаллаха ёһотой гэжэ бидэнэр ойлгоноди. Тингээжэ кукурузын тарилгада һайнаар бэлдэхэ, тарилгаа һайн шанартайгаар хэхэ, тэрэнэй ургасын хойноһоо эрхимээр харууналха ушартай болодоно. Кукурузын ашатай тухатай байһан тухай һайса хэлэдэг аад, үнэндөө тэрэндэ этигэдэггүй хүнүүд яһала олон бин гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гэхэ зуура ехэ уялгануудые тэдэнэр абадаг, баян ургаса ургуулхаар үгээ үгэдэг. Харин үнэндөө эрхим ургаса бодотоор абахын түлөө биратайгаар ажалладаггүй, газарай хурьһэ мууса бэлдэдэг, элдүүлгэдэ, үтэгжүүлгэ багаар хэлдэг, зүб квадратудые гаргахын түлөө анхал табигдаггүй, хэды хэмжээнэй үрһэн хаяха, ямар гүнзэгдэ тариха, илангаяа ургасын хойноһоо саг соонь харууналха—саг сагтань, ургасын гарахын урда тээ, гараһан хойнонь борнойло, зурууд хоорондын элдүүлгэ хэхэ, нэмэлтэ тэжээл оруулаха тухай ханалаа табигдаггүй хүнүүд кукурузашадайшы дунда яһала бин бшүү. Зарим ушарта кукуруза тариһан газарта

буртаг үбһэн ехээр ургашоод, ургасань хосоржо паладаг. Имэ ушарһы тохёолдоходо. һайса ажаллаха дурегүй кукурузашад сагай уларилдэй таарамжагүй, ганданги байһанһаа гү, али ямар бэ даа, ондоо шалтаганһаа бага ургаса абтаа гээд, тайлбарилхаяа нээдэг.

Кукурузын ургасын хойноһоо һайнаар харууналха хэрэгтэй. Тингээһэн оролдосотойгоор ажаллаһан, тэрэнэй хойноһоо һайнаар харууналһан хүн баян ургаса абаха гэжэ манай хүндэтэй Н. С. Хрущев нэгэнтэ бэшэ заадаг гэшэ. Кукурузын баян ургаса ургуулаха талаар манайшы республикын бэшэшы кукурузашадай дүй дүршэл энэ заабарин зүб байһаниие дахин-дахин гэршэлэжэ үгэнэ.

Хүндэтэ нүхэд! 1961 ондо кукурузын баян ургаса абахын түлөө үсэд шангаар тэмсэе. Ингэжэл манай колхоз, совхозууд бүхы түрэлэйнгөө малда ехэ силос бэлдэжэ абаха болоно. Тингээ болохоороо республикын колхоз, совхозууд ехэ мяха, һү, ноһоо абадаг боложо, манай партиин, Советскэ правительствын табихан зорилго — долоон жэлэй түсбэй даабаринуудые уридшалан дүүргэхэ аргатай болохо.

Ажаллажа ороёл, хүндэтэ нүхэдүүд!

Б. Б. Галданов, Н. И. Дампилов, Д. Н. Батуев, М. И. Бахманов, Н. И. Корытов, Р. Д. Гонсорунов, И. И. Корытов, Б. Яглинов, И. Ф. Шангин, И. В. Игумнов — Кяхтын аймагай колхоз, совхозуудай кукурузашад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрһээ доошо) «Родина» колхозой суута кукурузашан Н. И. ДАМПИЛОВ, Кяхтын совхозой кукуруза ургуулаха звеноо даагша Н. И. КОРЫТОВ.

КПСС-эй О Б К О М Д О

Республикын бүхы кукурузашадта Кяхтын аймагай кукурузашадай хандаһан хандалга тухай

Республикын колхоз, совхозуудта кукуруза тарижа ургуулаха хэхэ шухала удхатай байһы хараадаа абан, КПСС-эй обкомой бюро энэ тогтоогоо:

1. Республикын бүхы кукурузашадта Кяхтын аймагай кукурузашадай хандаһан Хандалга һайшааха.

2. Кукурузашадай бүхы звенонуудта энэ Хандалга зүбшэн хэлтэжэ, 1961 ондо ехэ газарһаа кукурузын баян ургаса абажа, нийтын-

гээ бүхы мал шэмэтэ тэжээлээр элбэгээр хангаха хүдэлмэри ябуулхаар КПСС-эй райком, аймгүйсэдком, колхоз, совхозуудай партийна эхин организацинууд уялгалагдаа.

3. Кукурузашадай дунда социалистическэ мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, кукуруза тарижа ургуулдаг түрүү звенонуудай дүй дүршэлые шудалан үзэхэ хэрэгые КПСС-эй райкомууд, колхоз, совхозуудай партийна эхин организацинууд бодотоор бэлдүүлхэ болоо.

Коммунизмын үедэ ажаһууа хүнүүдые хүмүүжүүлхэ

РСФСР-эй Верховно Советэй гурбадаху сесси дээрэ

(Эхиниш 1-дэхи нюрта)

лоон жэлэй туршада хүдөө ажахынгаа үйлдбэринэ саашадан хүгжөөхэ талаар шийдхэни шэнэ алхам хэхэ, хүдөөгэй зоной культурно-ажайуудалай байдалые үндэһөөрнэ найжаруула гэнэн зорилго табигдаа. Коммунистическэ байгууламтын асари ехэ зорилгонуудыс амжалтатайгаар бөлүүлхэ гэшшэ ажалшадай ушар ёно мэдэлгыс дээшлүүлгэтэй сэхэ холбоотой юм.

Ойлгууламжын хүдэлмэри тухай, хүдөө тосхонуудта культурина хангалгыс найжаруула тухай Коммунистическэ парти ходоодо ханаага табига байдаг.

«Мүнөөнэй эрхэ байдалда парти пропагандын бэлдүүлхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол дотор соёл сурталы хүдэлмэрид шэнэ эрилтэнүүд табигдаа. Энэ тогтоол соёл мүн культурино-гээрэлэй хүдэлмэрини саг үргэлжэдөө дээшлэжэ байгаа үүргэ тодорхойлогдоһон байна. Энэ хүдэлмэрини гол зорилго юб гэхэдэ, совет хүнүүдыс коммунистическэ ёһоо хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ухаан бодолдоху хушанай үлгэдлэлүүдыс үгы хэхэ, буржуазна үзэл бодолтой, дайсан тарха нүлөөнүүдтэй эбсэшгүй хэмсэл ябуула хэрэгтэй.

Иони* Ионин тоо баримтануудыс министр дурдаана. Мүнөө Россин Федерацин хүдөө ногагуудта 66 мянган клуб, 52 мянган библиотекэ, 50 мянга гаран киноптээрлэлэ, 10,5 миллион радиоприёмник болон радиоточконууд хүдэлжэ байдаг. Хүдөө тосхонуудта ном, газет, журналнууд тон олоор эльгээглэнэ.

Соёл сурталы хүдэлмэрини бүхнөө дээшлэлтэй хамта, хүдөө ногагуудта культурино-гээрэлэй хүдэлмэрин зарим тэды найжаруула тухай тэмдэглэхэ зуураа, хүдөөгэй соёл культурын эмхи зургаануудай ажал-ябуула мүнөө сагай эрилтэһэ, коммунистическэ байгууламтын зорилгонуудһаа үнөөл горьтойхоор гээгдэхэ ябана гэжэ элидхэлшэ мэдэрбэ. Тэлэнэй гол дутагдал юб гэхэдэ, тэдэнэр олонхи ушарта ногагай партина, советскэ органоудай шийдхэжэ байһан бодото зорилгонуудһаа таһаранхайгаар ажаллана.

Хүдөөгэй соёл культурын эмхи зургаануудай урда ехэ зорилгонууд табигдана. Тэдэнэр, тон түрүүндэ, парти болон гүрэнэйньго политикыс хүн зоюдо үдэр бүри, гүнзэггөөр

Депутадууд хооронэ, депутатууд шүүмжэлнэ, депутатууд дурадхана

Элидхэл дүүргэ, тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэ захалба.

Ехэшье, шухалашыс асуудал табигдаа. Коммунистическэ обществын хүнүүдыс хүмүүжүүлхэ гэнэн бодото зорилгонуудыс шийдхэхэ хэрэгтэй.

Коммунистическэ партингаа хүтэлбэри доро шэнэ, найн найхан үзэл бодолтой хүнүүдэй, шэнэ ажабайдалтай түлөө манай арадай тэмсэжэ байһан тухай депутатууд нохиорхойгоор хооронэ. Хүдөө ногагуудта шэнэ шэнэ хубилалтанууд боложо, ажабайдалын гороодойхойтой дүтэрхы боложо байна. Эшэндэ жэшээ болгон, Павлово-Посадска хүнгуулин округноо депутат А. С. Панкратов нохиорхойтой үгэ хэлэбэ. Урдань хаанта Россиян газар дайда дээрэ байһанһаа холо олон клубна эмхи зургаанууд гансахан Москвагай областдо ажаллажа байна. Мүнөө эндэ 1400 гаран нимэ эмхи зургаанууд тоологдоно. Кино, радио болон ном эндэхи хүдөө ногагуудта бүхөөр орнойхой. Театрнуудад, уран зураг болон хүгжэмээр хүнүүд хээээ хээээнэйхиэхэ сэхээр нохиорхоно. Зоной энэ нохиорхойлыс 82 культурын университет, тэрэ тоодо хүдөө ногагуудта байгуулагдһан 22 нимэ университет зарим тэды хангажа байһанхай. Найн дуранай 80 гаран киностуди, уран зурагай искусствын хэдэ хэдэн студи, арадай 4 театр байгуулагдаа. Ниислэл хотын томо томо театрнууд колхознигуудай урда тоосоно.

Хото хүдөө тосхон хоёрой хоорондохой илгаанай үгы боложо байһан тухай забнарлалтын үедэ манда Владимирска областин «Большевик» колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой А. В. Горшков хоёрбэ. Мүнөө манай областин хүдөө тосхонуудад ябахада, тоң ехээр баясажа, омогорчоно ябахаш гэжэ тэрэ хоёрэнэ. Хушанай хүтэлтэй тосхонууд үгы боложо, орондонь зохидоор түсбэлгэдһэн, найн барилгатай тосхонууд бодоно. Манайшыс колхозыс, абахада, гансахан мүнөө жэл социально-культурна хэрэглэмжэнүүдтэ хахад миллион шахуу түхэриг мүнэгэ гаргашалһан байнабди! Бидэнэр урдаа үшөө ехэ зорилго-

ойлгуулажа байха, коммунизмын соёл сурталы хүдөөгэй ажаллан бүхэниие танилсуулаха, арад зоной эдбхи үүсхэлыс дээшлүүлхэ зэрэгтэй. Тэдэнэр мүн хүдөө ажахын наука болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудтай танилсаха хэрэгтэнь колхознигуудта, совхозой хүдэлмэришэдтэ бодото туһаламжа үзүүлжэ байха ёһотой. Хүдөө ногагуудай түрүү хүнүүдэй амжалтануудыс, дүй дүршэлыс үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Долоон жэлэй түсэбье амжалтатайгаар бөлүүлхын түлөө тэмсэлдэ колхозни, совхозой хүдэлмэришэн бүхэниие эдбхитэйгээр хабадуулаха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ мүнөө хүдөө ногагуудта ябуулагдажа байһан культурно-гээрэлэй бүхы хүдэлмэри зориулагдаха ёһотой.

Ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ кино, радио, телевидени, библиотекэ болон лекциноно пропагандын тон сэхэ үүргэ дүүргэхэ байһан тухай элидхэл дотор онсолон тэмдэглэгдэбэ.

Республика доторнай арадай творчество үргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Арaday найн дуранай театрнууд, хүгжэмэй коллективүүд байгуулагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ нимэ 100 театр байгуулагдаа. Тингээд үшөө 50 нимэ арадай театр, тухай мэрэгжэлтэй хүтэлбэрилэгшэдтэй найн дуранай 100 хороовой болон хүгжэмэй коллективүүдыс бии болгохо гэжэ ная шийдхэбэри абтаба.

Уран найханайнгаа самодельностныс хүгжөөхэ хэрэгтэнь колхоз, совхозуудта, мүн арадай театрнуудай хүдэлмэридэ туһалааг, хүдөө ногагуудта уран зурагай галерейнүүдыс нээдэг зарим театрнуудай, уран зураашадай эдбхи үүсхэлыс али болохоор найшааха, дэмжэхэ хэрэгтэй.

Культурина байгууламтада хүдөөгэй интеллигенци, тон түрүүндэ, багшанар ехэ үүргэтэй. Соёл культурын талаар үнгэрэгдэжэ байлаа хамаг юумэнүүдтэ ленинскэ комсомол эдбхи үүсхэлээ харуулааг.

Арад зоной соёл культурыс саашадан хүгжөөхын, манай орон дотор коммунизмын илан мандахын түлөө Россин Федерацин соёл культурын олон түмэн хүдэлмэрилэгшэд хүсэ шадалаа гамнахагүй гэжэ министр депутатуудыс найдуулба.

Депутат, уран зохиолшо Б. Полевийн харуулан баримтануудыс наринаар хараха болоо наа, хүдөө тосхонхой хүн зоной ухаан бодолой ехээр хүгжэныс илангаа наймаар олгожо болохо юм. Пензенскэ областини Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо Культурын гоё найхан ехэ ордон бии юм. Тэрэ ордон районой амарханшыс түб тосхоние гоёон шэмэглэхэ аргатай. Тэрэнһээ галца, колхозой бригадануудта хүдөөгэй юнэн клуб, 35 мянган номтой 12 библиотекэ, хоёр ехэ хоор, саг үргэлжын артистнуудтай самодельнэ театр бии юм. Тус театр хоёр жэлэй турша соо 35 жүжэг табяа. Бүри наяшаг энэ театр Пензын ажалшадые А. Софроновой «Стрелуха» гэжэ жүжэгтэй танилсуулан байна.

Хүдөө тосхонуудыс культурина талаарнь хангалга тухай хэлэхэ зуураа, хүдөөгэй ажалшадай эрилтэдэ улам ехэ анхарал хандуулажа байдаг искусствын ажал-ябуулашадта баясхалангай үгэнүүдыс хэлэнгүй байха аргагүй байна. Республикын театрнууд гансахан үнгэрэгшэ жэлэй турша соо 23 мянган жүжэг табяа. Тэдэ жүжэгүүдыс олохон колхознигууд, РТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэришэд хараһан байха юм. Гэхэ зуура депутат, РСФСР-эй арадай артистка Е. М. Шатровагай хээээшыс зүбшөөнгүй байхын аргагүй юм. Депутат Шатрова ниггэжэ тон зүбөөр хэлэһэн байна: «Хүдөө тосхонуудтахи хүн зоной уран найханайн эрилтэ хангалга харагшадайшыс, театрын артистнуудайшыс ханаанда үшөөл хүрэнэгүй». Хүдөө тосхонхой хүн зоной культурина ажаһуудалай эрилатыс улам найжаруулын, удха түгэлдэр болгохын тула бүхы хэмжээ, дахышын искусствын хүдэлмэрилэгшэдыс депутат Е. М. Шатрова урялһан байна.

Искусствын ажал-ябуулашад, хүдөө тосхонуудай хүн зоной культурина эрилтэ наймаар хангахын зо-

рилгоор шэфтээ абалгаа найжаруулаха зэрэгтэй гэжэ олон хүн тэмдэглэбэ.

Хэрбээ искусствын ажал-ябуулашга бүхэн хүдөөгэй уран найханай коллективтэ туһалаа наан, хүдөө тосхонуудтахи культурина нилээд хүгжэхэ байгаа!

Федерацин политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй гэшүүд энэ хэрэгтэ улам эдбхитэйгэр туһалжа шадаха байна, туһалаа хэрэгтэйшье. Энэ бүлгэм мүнөө үедэ 500 мянга гаран хүнөө бүрндэнэ, тэдэнэй хахадһаа олонхын хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд — багшанар, врачууд, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын үйлдбэрини мэрэгжэлтэ юм гэжэ энэ бүлгэмэй правленин түрүүлэгшэ, академик, депутат И. И. Артоблевский мэдээсэлэн байна. Республика доторхи бүлгэмэй 26 мянга гаран гэшүүд хүдөө тосхонуудта ажаһуудаг юм. Эдэ олон тоото пропагандистнууд байша оной 6 харын турша соо 1855 мянган лекци уншаһан байна. Тэдэ лекцинууд гол түлэб колхозуудта, совхозуудта, заһабарини-техническэ станцинуудай буусануудта, тухайлан хэлэхэдэ, ургасын хуби заяанай шийдхэгдэжэ байһан газарта, малай ашаг шэмэ дээшлүүлхын түлөө тэмсэлэй боложо байһан газарта уншагдаа.

Хүдөө тосхонуудтахи культурина бүхы үүсхэлыс дэмжэгшэ гэжэ комсомолыс зүбөөр нэрлэдэг байна. Мүнөө үедэ хүдөө тосхонуудта ВЛКСМ-эй дүрбэ миллион гаран гэшүүд тоологдоно. Эдэ залуушуул шэнэ ажабайдал, шэнэ культура байгуулагдахад түрүүшын эргэдэ ябана гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй Нэгдэхэ секретарь депутат С. П. Павлов мэдүүлэбэ. Хүдөө тосхонуудта дунда, дээдэ эрдэмтэй залуушуул жэл эрхэ бүри олошоржо байна. Гэхэ зуура уран найханай дунда, дээдэ эрдэмтэй хургуулинууд дүүргэжэ гараһан студентүүдэ хүдөө ногагуудта үсөөнөөр эльгээнэ. Ленинскэ комсомол Коммунистическэ партингаа хүтэлбэри доро ябажа, залуу үетэниие коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, ерээдүйн хүниие хүмүүжүүлхэ ажалаа саашаадашыс эдбхитэйгээр эрхилхэ юм гэжэ нүхэр Павлов мэдүүлэбэ.

Хүдөө ногагуудтахи культурина эрилтэ найжаруулаха хэрэгтэ бүхы организацинуудыс хабаадуулаагүй наа, тус асуудалыс түргөөр шийдхэхи аргагүй юм гэжэ депутатууд тэмдэглэбэ. Хүдөө тосхонхой культура дээшлүүлгэдэ номой гага ехэ улшаацартай байһан тухай Ивановска областин Гаврилово-Посадска районой «Путь Ильича» колхозой түрүүлэгшэ Е. А. Чернышева эзэн ёһоор хоёржэ үгөө. Эд хэрэгтэ шэдэй коопераци хүдөө ногагуудта ном наймаалхадаа, хүн зонодо ямар номой хэрэгтэй байныс үшөөл хүсэд хараадаа абангай.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлөөһэн тушаа асуудалыс шийдхэжэ шадаагүй байһанайн түлөө ВЦСПС-ыс, Культурын министртыс депутат А. А. Слепухин (Ленинградска област) шангаар шүүмжэлэбэ. Культурын ордонгууд болон байшангуудта, клубуудта ажаллагдахад сайн хүлшэниин харалтын залай нууриһаа дудыдадаг байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэнь тон буруу байна: ехэшье клубууд байдаг, тинмэ клубуудта ажалын мугаар эрхилгэдэг, харин тэд хоёржэ, багахан клубуудта культурно-олонитын ажал наймаар табигданхай байдаг. Хүдөө тосхонуудта киноаппаратурануудыс дутамагаар эльгээдэгшын түлөө Культурын министрство шангаар шүүмжэлэгдэбэ. Культурина фондо бага мүнэгэ зөөри гаргадаг гү, али оройдошыс гаргадаггүй колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдыс зарим үгэ хэлэгшэд шүүмжэлһэн байна.

Түсбүүдээ болзорхоонь урид дүүргэбэ

Калугын областини колхоз, совхозууд гүрэндэ орооһо тарья худалдаха түсбөө болзорхоонь урид 103,1 процент дүүргэбэ.

Ивановска областини хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд орооһо тарья тушааха түсбөө болзорхоонь урид 100,9 процент дүүргэбэ.

Ярославска областини колхоз, совхозууд гүрэндэ орооһо тарья худалдаха түсбөө 101,1 процент дүүргэһэн байна.

Томскэ областини хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ орооһо тарья худалдаха жэлэйнгээ түсбөыс болзорхоонь урид октябрини 20-до дүүргэбэ.

Удмуртини АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Агууехэ Ок-

тэриини социалистическэ революци дин 43 жэлэй оёе, автономно республикынгаа 40 жэлэй оёе хүндэтгөөр угтахын түлөө тэмсэжэ, гүрэндэ мяха, үндэгэ, нооһо тушааха жэлэйнгээ түсбөыс болзорхоонь урид дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 4100 тонно мяха, 9,5 миллион үндэгэ, 79 тонно нооһо үлүү ехээр худалдагдаһан байна.

Башкирай АССР гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсбөыс болзорхоонь урид дүүргэбэ. Гүрэндэ 366 мянган тонно һү худалдагдаа гэхэ гү, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 47 мянган тонноор ехэ һү худалдагдаһан байха юм.

Угэ хэлэгшэд өөһэдынгөө хүнгуулин округуудта ажаллагдахад амжалта тухай дурдаха зуураа, зүбшэн хэлсэжэ байһан асуудалууддаа наймаар шийдхэхэ, хүдөө тосхонуудта культурина хүдэлмэри улам найжаруулаха тушаа дуралдхалуудыс оруулабэ. Хүдөөгэй кино-театрнуудай типовой проект зоёохо шухала байһан тухай, тинмэ кинотеатрнуудыс ногагай материлаар, хүдөөгэй барилгашадай хүсөөр барига болохо байһан тухай тон зүб ханамжанууд оруулагдаа. Документальна, научно-популярна фильмууд уран найханай фильмуудтэ хабаргадан, түлөөһэгүйгөөр харуулагдаха зэрэгтэй гэжэ депутат З. Ф. Слайковский (Калининградска област) дурдахаа.

«Россин Федерацин культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэнэн хүндэтэ нэрэ эргэжэ байгуулаха шухала гэнэн ханамжанууд оруулагдаа. Хүдөө тосхонуудта баригдажа байһан Культурын байшангууд болон клубуудыс хэрэгтэй материлауударнь хангаха асуудал тушаа депутат И. С. Панькин (Сталинградска област) тэмдэглэбэ. Санитарно-техническэ, электрическэ түхээрлэгэнүүд тухай, мебель, хүгжэмэй инструментүүд тухай И. С. Панькин гол түлэб хэлэбэ.

Ургаса тухай, тарилгын талмайе үргэдхэхэ тухай, хүдөө ажахын үйлдбэри тушаа бусадшыс асуудалуудыс нэгэ генерал хоёр депутаттай ехэ ханамжатайгаар хоёрлэжэ байба. Уданшьегүй тэрэ генералтай танилсабади.

Пономарев Николай Григорьевич, совхозой директор, мүнөө үедэ армияһа табигдаад байһан генералмайор, — гэжэ тэрэ хүмнай харюусаба.

Энэ фамили манда дуудлаһан шэнги байгаа нэн. Намае орой совхозуудай нэгэндэ эльгээгтэ гэнэн гуйлтатайгаар Никита Сергеевич Хрущевто Н. Г. Пономаревой эльгээһэн бэшгыс ханаандаа оруулабди. Тинмэ бэшгэ газетнуудтэ толилогдоһон юм.

Энэ генерал армияһа табигдаад, мүнөө үедэ Оренбургска областини Тепловско районой «Рубежинский» гэжэ совхозыс хүтэлбэрилжэ байна. Республикын Верховно Советэй сессидэ энэ генерал айлшаар ерээ.

— Урдань сэрэгэй алба хэнэн аад, мүнөө үедэ хүдөө тосхондо ажаллажа байһан тулаада, хүдөө тосхонхой культурыс дээшлүүлхэ асуудалай угаа ехэ удхашанартай байныс найн ойлгоноб. Тус асуудалыс зүбшэн хэлсэлгэ буу эбсэгэ инитээрээ хураахыс хүсэжэ байһан Советскэ правительствын амгалан ёһоной политикыс улам наймаар гөршөлэн харуула гээшэ! Манай совхоздо олон тоото культурина эмхи зургаанууд бии юм. Совхозой хүдэлмэришэдэй эрдэм мэдэрэл дээшлүүлхын, тэдэнэй ажабайдал нохиорхойто, гоё найхан болгохын тула бидэнэр ехэ юумэ хэжэ шадаха байнабди гэжэ депутатуудай үгэ шагнажа мэдэрэбэ.

Тус сессии амгалан тайбан асуудал зүбшэн хэлсэнэ. Эхэ орондоо үнэн сэхэ, бүхы талаараа хүгжэнги хүнүүдыс хүмүүжүүлхэ шухала байһан тухай сессии дээрэ хүнүүд үгэ хэлэбэ. Татарай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ К. Ф. Фасеев, Белгородска областини КПСС-эй Грайворонска райкомой нэгэдэхэ секретарь, депутат А. Ф. Юров, РСФСР-эй Хэлхэс холбооной министр А. В. Черенков гэгшэд дээрэ дурсагдаһан асуудалда тогтоо.

Сессийн хүдэлмэрини түрүүшын үдэр дүүрбэ. Депутатууд үшөөл ехэ ажал хэхэ байна.

Н. Железнов, Б. Лукьянов, А. Мельцев, А. Романов, ТАСС-эй тухай корреспондентүүд.

Шэнэ институт нээгдэхэ болобо

ССР Союзай Министруудай Советэй шийдхэбэрини ёһоор, Улан-Удэ городто байгша оной ноябрини 1-һээ үшөө нэгэ шэнэ дээдэ хургуули—Зүүн-Сибирини библиотекын институт нээгдэхэнэ. Шэнэ дээдэ хургуули нээхэ тушаа шийдхэбэрини хадаа арад зоной соёл болборолыс, эрдэм мэрэгжэлыс дээшлүүлхын түлөө Коммунистическэ партини, Совет гүрэнэй гаргажа байдаг анхарал оролдогыс дахин элээр гэршэлэнэ. Манай зүүн зүгэй ороноудай — Сибирини, Алас Дурна зүгэй районуудай соёл гэгээрэлэй дээдэ эрдэмтэй мэрэгжэлтэдыс олоор бэлдхэн гаргаха хэрэгтэ парти, правительство ехэ ханалаа табигада байна.

Зүүн-Сибирини библиотечнэ институт Союз дотороо дүрбэдэхин боложо нээгдэхын гээшэ. Москва, Ленинград, Харьков гэдэг городуудта нимэ институтууд бии юм. Энэ институт Сибирини, Алас Дурна зүгэй областнууд, хизаарнууд болон автономно республикануудта соёл гэгээрэлэй, библиотекын дээдэ эрдэмтэй хүдэлмэрилэгшэдыс бэлдэхэхэ үүргэтэй. Энэ институт библиотекын (саашада эндэ библиографини, библиотекын, олонитын, хүүгэдэй библиотекэ нүүдэй кафедрануудтай болохо), соёл гэгээрэлэй—нимэ хоёр факультеттэй байха. Соёл гэгээрэлэй факультет хоорой, дирижёртой, арадай хүгжэмэй оркестрын, драмын театрын кафедрануудтай байха юм.

Хуралсалай энэ жэлдэ 180 хүнүүдыс абахаар тогтоогдонхой. Эдэнэй 90-ниин библиотекын, нүгөө хахадын соёл гэгээрэлэй факультеттэ абтаха байна. Хуралсалай энэ жэлдэ РСФСР-эй Культурын министрство нимэ кафедрануудтай байхаар тогтоого гэнэл: а) юрэнхы эрдэмтэй, б) библиотекын, библиографини, в) соёл гэгээрэлэй.

Мянга гаран студентнэртэй болоод, табиха хэлээ хүдэлжэ байхадаа, институт арба гаран кафедрануудтай, зуу гаран эрдэмтэд, багшанартай болохо юм.

Хуралсалай эрхэ жэлдэ институтай дэргэдэ заочно хуралсал нээгдэхэ, тингэжэ табиха хэлээ заочноор хуралда хүнүүдэй тоо мянга гаран болохо байна.

Мүнөө нэгэдэхэ курсда хүнүүдыс абаха тухай сонсохол гаргаданхай, олон мэдүүлгэ ороод байна. Эдэнэй дунда хүдэлжэ ябаһан хүнүүд олон бии. Энэманай мүнөөнэй заабаритэй зохилохо байна бишуу. Илангаа библиотекын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрид ажаллажа байһан залуушуулай ороо наан, найн байгаа.

Байша оной ноябрини 1-һээ 20 болотор институтта орохо шалгалта болохо, ноябрини 21-һээ хуралсал эхилхэ байна. Шэнэ институтта хүдэлхээ Москва, Ленинград болон бэшэ городуудһаа мэрэгжэлтэ—багшанар, эрдэмтэд эрхэ юм. Тэдэнэй дунда Ленинградтай библиотечнэ инсти-

тудай библиографини кафедрыс даагша, багшын эрдэмт кандидат, доцент Иван Андреевич Мохов, соёл гэгээрэлэй кафедрини декан Николай Николаевич Борисов, аспирантура дүүргэһэн Владимир Григорьевич Невский, багшанар институттай доцент Андрей Андреевич Белоусов, доцент, режиссер Григорий Арнольд Иофин болон бусад хүдэлжэ болоо. Хүгжэмэй талаар: Фотепиана, Баян дээрэ зааха багшанар дутуудтай байдаа.

Шэнэ институт нээжэ, сооһо хуралсалыснь эхилүүдэхын тулада КПСС-эй Бүрэлдэ обком, Министруудай Совет, ехэ оролдогто гаргаа, туһалаа гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хуралсалай ехэ байшан, хамтын гэр байра институтта үгтэнхэй.

1962—1963 онуудай туршоо Зүүн-Сибирини институттай хуралсалай байшан бариха 1961 оной түсбэтэ оруула гэжэ РСФСР-эй Культурын министрство хараалба.

Шэнэ институттай худалдхы эхилхын тулада РСФСР-эй Культурын министрство, Бүрэлдэ АССР-эй Министруудай Совет хэрэгтэй зүйлүүдыс, хүгжэмэй инструментүүдыс тэрэ тоодо 8 пианино, 2 баян, гэхэ мэтэнүүдыс үзэбэ болонхой. Гадна институтай дэргэдэ ехэ библиотекэ байгуулагдахаар хараалагданхай. Энэниие бүридхэхэ хэрэгтэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй библиотекэ, М. Е. Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй библиотекэ, Москвитин, Ленинградтай библиотекын институтуудай библиотеканууд туһалалсаха байна. Энэнтэй хамта Улан-Удэ республикын библиотекыс үргэдхэхэ, мүн дээдэ эрдэмтэй мэрэгжэлтэдыс эндэ худалдхэхэ дуралдаг оруулахыс РСФСР-эй Культурын министрство соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай главна управленидэ, Бүрэлдэ АССР-эй Культурын министрствод даалһан байна. Ниггэжэ энэ библиотекыс Зүүн-Сибирини библиотечнэ институттай хуралсаха база болголсохо гэнэн хүсэлэнэй юм.

Ажалшадые коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ болборол гэгээрэлыс дээшлүүлхэ хэрэгтэ соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай үүргэ тусгаар ехэ болоо. Хэды нимэ болобошыс, соёл гэгээрэлэй дээдэ эрдэмтэй мэрэгжэлтэд ехээр дутадаг байна. Хүтэниие коммунизмын үзэл бодолтойгоор, абари зантайгай хүмүүжүүлхын тулада соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд бэлдхэл хайнтай, бүхы талаараа культурина хүнүүд байха ёһотой.

Дээдэ эрдэмтэй соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдыс бэлдэхэхэ гэнэн харюусалтан зорилгодоо дүүргэхын тулада институттай эрдэмтэд, багшанар бүхы хүсэ шадаварга зориулан хүдэлмээр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

Д. Жалсаби, Зүүн-Сибирини библиотекын институттай директор.

Василий Блаженныйн сүмэ баригдаһаар 400 жэл болобо

МОСКВА, октябрини 24. (ТАСС). Москвагай архитектурна гаймашагта памятник болохо Василий Блаженныйн сүмэ баригдаһаар 400 жэл болобо. Гүрэнэй түүхын музейн эрдэмтэдэй советэй

дэлгэрэнгэ сэдани мүнөөдэр болобо. Тус памятник данида нийслэл хотын элита эрдэмтэд, архитекторнууд, уран зурагшад байсаа.

Бү хаалгаар Түнхэнэйгөө аймэг соо түрүү һуури эзэлжэ ябаһан СССР совхозой Убэлжөө Нугын фермын агитатор, хуар адуулаша Д. Т. (Монгол фермынгуэ хаалшадга СОН-эй Генерална Ассамблейн XV сессидэ Н. С. Черешевый-ошоко ерэлэн тухай хоорэжэ байна. Н. ДАМБАЕВАЙ фот.

Олон жэлэй ногоон— эрхим хайн тэжээл

гидроэлектростанцин
Байгал далайн нурга-
нхэд манай аймагай ил-
гээр, нэн түрүүн нуга саб-
шад абаха болоо. Энэ
колхозуудай, совхозой
нигшлэдэй урда нэгэ тоо
зуудал—ямар аргаар нин-
шүү мал хайн шанартай бү-
рхэд хүсэд хангаха гэ-
шээ гараа.

2—3 жэлэй туршдаа ай-
маг ажахын хүдэлмэрилэг-
сүүдалье мүү бэшээр
байна гэжээ хэлэхэ хэрэг-
шээ олон жэлэй ногоон
нигшлэдэй болонохой. 1960 он-
дотор олон жэлэй ногоон
нигшлэдэй талмай 5680 гектарта
гэхэ гү, али энэнь бүхэ
аймаг, таримал ногооной 40
% болоно шуу.

Манай совхоз мүнөө үедэ
Сталиной нэрэмжэтэ
10 га, XX партсездын нэрэм-
жэтэ 800 гектар олон жэлэй
нигшлэдэй тарима, хайн шанартай
шажа абана.

Манай совхоз мүнөө үедэ
Сталиной нэрэмжэтэ
10 га, XX партсездын нэрэм-
жэтэ 800 гектар олон жэлэй
нигшлэдэй тарима, хайн шанартай
шажа абана.

Манай совхоз мүнөө үедэ
Сталиной нэрэмжэтэ
10 га, XX партсездын нэрэм-
жэтэ 800 гектар олон жэлэй
нигшлэдэй тарима, хайн шанартай
шажа абана.

Манай совхоз, колхозуудта хүсэ
үбхэн, мүн тэрэниие клевертэй хо-
лижо тарихада хайн ургаса үгэнэ.
Доншк (сагаан), хяг, тимофеевкэ,
райграс, тимофеевкэ хяг хоёрой
холисо, житняк баһал баян ургаса
манай эрхэ байдалда үгэдэг гэшээ.
Илангаяа XX партсездын нэрэм-
жэтэ, «Коммунизм», Сталиной нэр-
эмжэтэ колхозуудта, совхозой 2-
дохи отделенидэ гол түлэб торф
байһан газарта залаата ногоо угаа
хайн ургаса үгэнэн байна.

Жэжээнь, XX партсездын нэрэм-
жэтэ колхозой 1-дэхи комплексо
бригадынхид (бригадирнь Иннокен-
тий Кузьмич Ануфриев) 240 гектар-
та урдань торф байһан газарые эл-
дүүрилжэ, хяг тимофеевкэ хоёры
холижо таряад, гектарай дунда эр-
гээр 20,8 центнер эрхим шанартай
үбхэ хуряагаа. Зарим газарта эндэ
гектарай 40—45 центнер үбхэн аб-
таа юм. «Коммунизм» колхозой нү-
хэр А. Виноградовой хүтэлбэрилдэг
комплексно бригаданда Сотников —
Калтус гэжэ газарта 84 гектарай
тус бүриһөө 20 центнер хяг хуряаг-
даба. Сталиной нэрэмжэтэ колхоз-
той дүй дүршэл экхэтэй бригадир-
нууд К. С. Кобылкинай, В. Г. Нико-
новэй хүтэлбэрилдэг комплексно
бригаданууд олон жэлэй ногооной
яһала хайн ургаса туйлаа.

Ингэжэ урдаандаа гектарай 4—5
центнер шанар муутай омор.о үбхэ
үгэжэ байһан газарые шэнээр эл-
дүүрилжэ, тэндэ олон жэлэй ногоо
тарихада гектарай 20—40 центнер
ургаса үгэнэ ха юм. Олон жэлэй
ногоо тарихааа урда тээ Кабан-
ский совхозой 3-дахид отделени жэл-
дээ арай шамай 300—400 центнер
үбхэ хуряадаг байбал, мүнөө жэл
гектарай дунда эргээр 15 центнер
ургаса абаа гэхэ гү, али 2100 цент-
нер хяг үбхэ суглуулжа шадаа.

Уһа намаг хатаажа, шугы бургаа-
һа сэрлэжэ, олон жэлэй ногоо
эхээр тариад болоһонхой ашаар
Байгал далайн халихада алдаһан
үбхэнь бүрн үлүүдэн бусажа аба-
даг болообди, Энэ дүршлөө харая-
даа абажа, олон жэлэй ногоо мүн-
өө жэлдэ 1834 гектарта тариһан
байнабди. Тинхэдээ гол түлэб урга-
са багатай нуга сабшалаң хэрэглэ-
лэһэн байна юм.

Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэ-
рилэгшэд ойрын хоёр-гурбан жэлэй
туршдаа нитын малда хүсэд хүр-
хээр олон жэлэй ногоо тариад бо-
лохо, малаа адуулжа бэлшээрлэдэ
ногоо тариха зорилготой. Байгша
ондо аймагай совхоз, колхозууд 300
гаран центнер олон жэлэй ногооной
үрхэ суглуулжа абанхай. Нитын
малаа үбхэ тэжээлээр хүсэд ханга-
ха, тэрэнэй ашаг нүэмэ дээшлүүл-
хэ 7 жэлэйнгэ, түсэб болзорлоһон
урид бэлдүүлхэ аргатай болгодохо
шуу.

А. Хамаганов,
Кабанский аймгүесэдкомой
хүдөө ажахын инспекциин
начальник.

Шэнэ ном

Уран зохиолшо Дамба Жалсарав үхи-
бүүдтэ зориулан хэдэн номууды бэ-
шэнхэй юм. «Байрамагай олон» гэжэ
шэнэ номын мүнөө хэблэгдэн гарахаа
байна. Тэрэ номһоо абажа, зарим шүл-
гүүдынь толилбоди.

Д. ЖАЛСАРАЕВ

ХАРТААБХА

Улаан шара хартаабха,
Угаа жирий хартаабха, —
Удэр бүриш эдилтэй,
Шанаадш эди шүлэтэйгөөр,
Шараадш эди тоһотойгоор —
Шанар хайтай, зохистой,
Хүдөө шоройн хартаабха,
Хүүрхэй монсон хартаабха—
Хүн бүхэндэ амтагай,
Үшөө өөрөө таряа наа,
Үшөө өөрөө малтаа наа, —
Үшөөш экэ амтагай.

А Б Г А

Абгам жолоошо. Намайгаа
Абаһаар хажуудаа нуулгадаг.
Залхуутай болобош гэжэ
Заримдаа гэнтэл буулгадаг.
Аба машинны оньһө
Абагаарнь хуу таадаг.
Эблэрһэн мууданан юумынь
Энэ байна гээд заадаг...
Тон тингэжэ эмшэн
Тоншоод, шагнаад үзэдэг.
Ушөө лабан танижа,
Үрэтэй эмээ үгэдэг.

КОЛХОЗОЙ ХУРЬГАД

Хашаа соогоо хурьгад
Харайлдана, сэнгэнэ,
Атарлажа, байрлажа,
Амтан силос эдинэ.
Эдэхэн хурьгалыне
Эжынэрнай харана,
Баабайнар хоол бэлдэнэ,
Ветеринар аргална,
Абардаг шэфүүд баһа
Аша туһаараа хабаатый...
Башуудлаа алъяар, хурьгаднай
Баһа өөрын яслитай.

ХОЮ ХАРАЛГА

Түмэн холо бодолтой,
Түрэхэ болонон үнөөндэ
Уһаар дүүрэн хүнэг
Урдань асараад үгэбэ,
«Хэрэг бүхэн хэлсээтэй;
Хэшгэм абаад, мөөдэй,
Нүгөө дүүрэн хүнэг
Нөөргөнэ намда бусаахай!»
—гэбэ.

Таанаршые хабаадаха ёһотойт

Нитын ёһо гуримые эблэхэ, на-
лихай намуу, хулигантаха ябадал
эхнхидээ архин угаарһаа болодо-
гынь булганда мөдэжэ. Тэдэ архин-
шадтай үшөөл нулар тэмсэнбди.
Энэ хэрэгтэ олонинтын эмхи зургаа-
нууд, жэжээнь, профсоюзай болон
комсомолой организаццинууд хана-
лаа хүсэд табнигай. Курумкан
тосхойной үйлсөөр заримдаа хотгуу
хүнүүдэй олоороо ябахан харагда-
даг. Тэдэнэй шэг шарайн муухай,
нюһа нөлбондоо зууралдаһан,
урдаһаань харашагүй байдаг. За-
рим нэгэниинь зуун граммтай охин-
до дашууран нударгаа зангидан,
дайрагданан хүнүүды энгэрдэн
ябадагышэ.

Иймэ ушарһаа ажалһаа гээгдэхэ,
журам эблэхэ ябадал тэндэ олон
үзэгдэдэг.

Тосхондомнай долоон магазин,
нэгэ столово бин юм. Алишые мага-

Өөрын пекарнитай аад, хилээмэгүй

Закаменай аймагай Санагын
сельпо өөрын пекарнитай боло-
го, колхознигууд болон алба хааг-
шадые хайн шанартай хилээмээр
хангадаг болоһонинь хайшаалтай
юм.

Гэбэшье тус сельпо эндэхин ажал-
шадай эрилтыне дүүрэн хангажа ша-
дана гэжэ хэлэхын аргагүй. «Бай-
кал» колхозой 1-дэхи, 2-дохи бри-
гадануудай магазинуудта неделегэ
хоёр дахин хилээмэн абааша-
даха гэжэ харагданан аад, энэ
болзортоо асараглангай.

Жэжээлхэдэ, 2-дохи бригадын ма-
газинда октябрин түрүүшын неде-
ли соо хилээмэн оройдоо наймаа-
лагдаагүй. Хилээмэний таһалдаа
ушар али олон үзэгдэнэ. Энэньэй
шалтаганчинь юун бэ гэхэдэ, зар-
имдаа хилээмэ зөөхэ машинагай
гү, али пекарни талхаар дуталда-
һан байгша. Сельпогой хүтэлбэри-
лэгшэд складтаа хэды шэнээн тал-
ханай байһые, тэрэгээр хэдэн үдэр-
гүй хилээмэ барихаар бэ гэжэ мэд-
дэдэггүй.

Сельпогой хүтэлбэрилэгшэд арал-
зонине хилээмээр таһалдуулангүй
хангаха бүхы арга боломжотой.

Б. Шоёнов.

Ь О Н И Н И И Е З О О Г Ш Э

Колхозой гол бусааһаа зүүн хой-
шоо Нархата Толгойн наалин фер-
мэ ошоһон харгыгаар хээрэ мори-
той хүн харагдаба. Бушууаң лэ
ябаа хэбэртэй: тэргэнэйн хойно
улаан тоһо бурьяна. «Хадан дээр
рээ гарахадам, хабтагай Оронгым
гоё гэшээнь...» гэжэ экхэнэр хүнэй
дуулахань наһи руу элихэнээр со-
ностоно. Дуулахаарнь багсаахада
хонгоё хайхан хоолойтой, залуушаг
эхэнэр хэбэртэй гэжэ хажуудахи
нүхэртөө хэлэхэдэмни, тэрэмни
энэбхилэн татаад:

— Манай колхозой почталһон
Елена Дамбаева хаш даа. Мори
тэргэнь дан адли байна. Ингэһа-
най үбэрэй, Нархата Толгойн мал-
шадта захинан газарта, журналнуу-
дынь абаашажа үгөөд, бусажа
ябана хаш,— гээд хайн мэдэмгээр
нүхэрни тэрэ экхэнэрэй ажал хүдэл-
мэри тухай хөөрбэ. Гансашье тэрэ
нүхэршые бэшэ, харин «Улаан
Оронго» колхозой малшад, колхоз-
нигууд Елена Дамбаевагай хайн та-
лынь дурдаха байба.

Уданшөгүүй хоёр талаһаан мори-
дойнгоо амьс татажа, колхозой поч-
талһон нүхэр Дамбаеватай мэндэ-
шлэсэһэнэй удаа, ажал тухайн хөөр-
шлэдэбэбди.

— Заримдаа хүндэшые шэнги бо-
лоһоно. Тэнгэрин дээр бүри гэхээр
нэгэл мүрөөрөө, нэгэл юумээс хэ-
жэ байхада тиншээг байгша. Хоёр-
дохи жэлээ почталһоноор хүдэлжэ
байнам. Үшөө бараг гэшээ ааб
даа, зарим хүн арбаад жэлээр хүд-
лэнэ ха юм. Колхозой гол бусаада
300-гаад айл нуудаг. Газарта, жур-
нальсье хожомдуулжа асарбаш гэ-
жэ гү, али үгы болбош гэхэ мэр-
тээр нэгэ хүндэ зэмлүүлжэ үзөөгүй
хумби. 1961 ондо абтаха газарта,
журналнуудыне зоной дунда бүри
олоор тараажа, айл бүхэниие газар-
та захидга болгохо хүсэлэнтэйбди.
Энэ хэрэгтэмни колхозой партийна
организацци туһалалсана,—гээд Еле-
на Дамбаева хөөрбэ.

Ханажа, боложо ябаһанаа сэхэ
руун хэлэбэ хаш. Колхозой парт-
комой секретарь нүхэр Гонсоропов-
той ябаһанамнишые бэшэ, үнэхөө-
рөө тэрэ экхэнэрэй хүдэлмэрилдэ
парторганизацци горьтойхон туһа-
ламжа хүргэдэг байба.

— Зай Бимба, ямар газарнууды-
дые захиха байнаш? Шэнэ шэнэ,
ноһон газарнууд гарадаг болоо
бишуу даа. Журналнуудынь нэ-
мэжэ захихада болохо,— гэжэ. Еле-
на Дамбаева комсомол хүбүүн
Бимба Жамбаловта хандана.

— Үнэргэгшэ жэлэйнгэ газар-
та, журналнууд дээр үшөөл хэ-
ды нэмэжэ захиха болоо гэшээ
ха,— гэжэ залуу хүбүүн хэлээд,
үбэрһөө мунгэ гаргажа, централь-
на, республикын, аймагай хэдэ хэ-
дэн газарнуудыне захиха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгин айма-
гай «Улаан Оронго» колхозой поч-
талһон Елена Дамбаева нүхэр
Жамбаловһаа газарнуудтай захил
абажа байна.

Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

жэлэй нүүл багта рес-
дуушад, хүжэмшэд, уран
болон зохиолшод Эхэ оро-
нислэл—Москва хотодо
арад зонойгоо уран бэли-
гаран хонго соо харуулаа
Манай литературын нүүлэй
хаш соо «хуряанан ургасые»
таһаарнь хаража үзэлгэн
нэ. Эгээд тинхэдэ, мэдээжэ
үржмэлгэшэд, ахамад уран
шэд, шинжлэгшэд болон ун-
манай журналда гараһан
нигшлэдэ туһаа үгэ хэлэжэ,
нэгэл үгэнэн юм. Өөһэ-
нэйһэн хүдэлмэринин хайн
нигшлэдэ алдуу эндүүшын
нигшлэдэнь, ойлгожо абаһан-
набди.

Эрэгшэ зүүн манай гүрэнэй
хүтэлбэрлэгшэд, Ни-
конов Хрушев түрүүтэй, со-
циалистичин түлөөлэгшэ
хаш хани ёһонхой халуун хөө-
рһэн байна ха юм. Тэрээн
циклэгийн үгэ хэлэһэн,
ЦК-гэй Президиумэй гэр-
тэй секретарь М. А. Сус-
ман урда табигданан зорил-
гашаа ингэжэ заагаа бэлэй:
«Совет зохиолшо арад зо-
хилалдыне гүнзэггээр шу-
ушэхэ, тойроод боложо бай-
шээ шэнэ юумыне алдангүй-
нэ хонго хонго шэхэтэй,
үдэтэй, халуун зүрхэтэй
үдэтэй ха юм.»

Энэ зүгөө үгтэһэн энэ то-
шын мэрэгин, холын хараа-
ныне дүргэлтэ болгохо,
таһад зонине зоригжуул-
тай залитай зохиол бэшэхэ,
араада, ажал хэрэгээрээ жэ-
нморо ёһотой хүнине хажуу-
шээ манай пангин үялда
нэгэл имгэжэ «Байгалай то-
лоно» жэлэй түсэб
үсын байдал—зурагланан

„Байгалай толон“ 1961 ондо

зохиолнууд шиндэхыи нуури ээленэ.
Тэдэнэй гар бэшэг болоод түрүү-
шын буулгабаритай редакциин хүд-
элмэрилэгшэд танилсажа, зарим
тэды заһабари оруулхынь автор-
нуудта дурадахаба.

Залуу зохиолшо Александр Жам-
балдоржиев «Цех дээгүүр сасарһан
одод» гэжэ повесть соогоо мүнөө
үсын залуу хүдэлмэришэнэй ажа-
байдал, ханал бодол, хүсэл эрмэл-
зэлые харуулжа гэнэн зорилго табья.
Зохиолшын гол герой Дамдин Гар-
масв хүдөө нотагһаа эржэ, горо-
дой нэгэ заводой механическа цехтэ
ажаллаха зуураа, ёһотой ажабай-
далай боһоно албажа, ород залуу
хүдэлмэришэ хүбүүдээр нүхэсэнэ,
ажал хүдэлмэринин, инаг дуранай
элдэб бэрхшээлнүүдтэй дайралда-
на. Хамаг бүхы үйлэнь, ушар яба-
далынь тэрэл Дамдин Гармаевай
хурса нодөөр харагдана, тэрэнэй
энэрхы сэдхэлэй байдалтай, хүсэл
эрмэлзэлтэйнь цягта холбоотойгоор
зураглангана.

Бурят литературадманнай хүдэл-
мэришэн ангида зориулан томо
зохиолнууд гэхэдэ, Ч. Цыдендам-
басвай «Соном Гармаев», В. Кузне-
цовой «Нэгэ харгыгаар» гэшээшээ
бэшэ хоморшог ха юм даа. Тинхэлээ
зохиолшын үсхэл хайшаалтайшые,
харюусалгатайшые болоно бишуу.

Энэнь урда тээ «Эсэгын хү-
бүүчэ», «Харгы гэжэ яһала хайн
помуудыне бэшэһэн, шилээд уржажа
яһанан зохиолшо Цырен Галанов
«Дулмаадай» гэжэ шэнэ повесть
манай журналда хэблүүлхээр дам-
жуулан үгэбэ. Нэгэ экэ хотодо хүд-
дөө ажахын дээдэ нургуули дүргэ-
һэн Цырен-Дулма басаган (багынь
нэрэ Дулмаадай) өөрынгөө түрэнэн

гараһан Хэжэнгэ нотаг эржэ, бо-
додо байдалтай «нюур нуураараа»
уулазана, ажал хүдэлмэрье урга-
шай хайнаар ябуулхын тула хүсэ
шадлаа гамнангүйгөөр оролддо.
Мүнөөнэй залуу үгэнэй хайхан гэ-
шэ шиндэхыи хүсэн, ажабайдалай
ээд боложо байһынь энэ басаган-
най жэшээ дээрэ харуулаха гэжэ ав-
тор эрмэлзэнэ. Үнинһөө хойшо хар-
рюусалгатай ажалда ябаһан зүгөөр-
гүй «халуун шулуу долбонон» Жам-
саранов бригадир, ажалдаа бэрх-
шые наа, номдо нүзэггүй, гээгдэнги
үзэлтэй Раблан хүбүүннээ эхилээд,
яһала һонирхолтой образууд энэ зо-
хол соо бин.

Эрэхэ жэлдэ хэблэхэ томо зо-
хиолнууднай энэ тэдгээр түгэснэ-
гүй. Ород, бурят арадуудай ахадүү-
гэй хани барисаан тухай Африкан
Бальбуравай бэшэһэн «Мүрэнэй
эхин» гэжэ роман редакциин жаса-
да үнинэй бин. Мүнөө үсын байдал-
да зориулан «Ниндэхэ бүрээ дэ-
ли бүхэжэдэг» гэжэ пьесэ драма-
тург Намжил Балдан дүүргэжэ
байна. Ага нотагай хоншоодой бай-
далы харуулан «Бэлшээр» гэжэ
Цыден-Жаб Жимбейнэ романни-
е манай уншадтад нилээдгүй хүлэ-
нээр, зарим нэгэн бүлэгүүдынь га-
зетэд уншаһаншые байха. Энэ нү-
хэрнай өөрынгөө хэдэн жэл бэшэһэн
зохиолыне дахад нольбэжэ, шэнэ
нэмэлтэ, заһабари оруулжа байнхай.

Үрдихэ аргагүй түргэнээр үнэ-
зүлхэ хубилгажа байгаа газар орон
тухайгаа, эрхим түрүү хүнүүд, бри-
гаданууд, колхозууд тухайгаа ган-
сашье томо зохиолнууд соо хөөр-
жэ үгэхэ бэлэ ха юмбиди. Манай
журналай «Долоон жэлэй доройн

алхам» гэжэ таһагта очеркнүүд,
статьянууд гаража үргэлжэлхэ юм.
Энэ хэрэгтэмнай манай нэрэтэй со-
лотой болон зохиолшодой, эдэб-
хитэй журналистчарай, хүдөө бэшг-
шэдэй ургалшатайгаар хабаадалса-
хынь уриалха байнабди.

Энэнтэй хамта «мяхан гэхэдэ ма-
лагад гэдэг, мал гэхэдэ улагад гэдэг»
залхуу зайран этэгээдүүдыне,
бэлээр олзо бэдэрэгшэдыне, хонжоо
наймаашадыне, хара мэхэшдыне
шүүмжэлхэ гэнэн «Энээдэннэ»—ха-
нядан гэжэ таһагтай болонхой-
бди. Тэдэ сэхычэ хэлэхэдэ, энэньнээ
урагша гараһан эды тэдхэн басни,
шүлэгүүд, багахан расказууднай
даншые наа «хорогүй», хэнийшые
«яһа дайрадаггүй» байлаа. Сааша-
да энэ талаар эрид хубилалта хэ-
жэ, хүн нэрээс бузарлаһан зарим
хүдхэшүүдыне олоной нодөөр «шоо
үзүүлхэ, шобто харуулха» ханаатай-
бди.

Манай журналай гаража эхилһэн
саһаа хойшо залуу зохиолшод, наа
бэшэжэ байһан хүхэдүүд яһала
олоор хабаадуулагдадаг, туһа дэм-
жэлгэ абадаг байгаа гэхэдэ буруу
болохогүй. Журналаймай «Залуу
бэшгшэд» гэнэн таһаг улам баг-
тааса сэхтэй боложо, шэнэ шэнэ
нэрэнүүдээр олошорхын хажуугаар,
тэндэ гаража зохиолнуудтаа зүгөөр-
гүй шанта эрилтэ табидга болохо-
бди.

Хаяшаг эмхидхэгдэһэн «Манай
урдын зохиолшод» гэжэ таһагтай-
най гараһан шүлгүүдыне уншагшад
эхээр һонирхолод, заримдаа тэдэн
туһаа элдэб юумэ нуража бэшэдэг-
шые. Ямар нэгэн шалтагаанаар
энэньнэй урда тээ хэблэгдэнгүй
үнгэрһэн гү, али төбөргдэһэн, мар-

тагданан зохиолнууд, тэмдэглэл-
нүүд, бэшгүүд эндэ толилдогдог
байна. Мүнөө дээрээ оройлоол Дам-
ба Дашинмаевай, Жигжит Бато-
цыреновай, Жамсо Тумуновай бэшэ-
һэн зарим тэды юумэнүүдыне бэшэ-
рэн оложо хэблэнхэйбди. Энэ хэрэг-
тэмнай эрдэмтэд, шэнжлэгшэд, та-
ниха мэдэхэ хүнүүд, наһа бараһан
зохиолшодой түрэл гаралнуудын
шадха эрэгээрэ туһа хүргэхэ бэээ
гэжэ найданбди. Манай уран зо-
хиолой долоо түүхые али бүхы та-
лаарнь бүрилүүлэн бин болгохо та-
лаар энэмнай аргагүй шухала ха
юм даа.

Эрэхэ жэлдэшые «Ородой агууехэ
зохиолшод», «Үхибүүдэй булан»,
«Манай айлшад», «Соёл культурын
һонинууд» гэхэ зэргымнай таһагууд
үргэлжэлхэ байна. Газар нотагуудта
дуулагдадаг һонирхолтой дуу-
нуудыне, уран гоё үлгэр, онтохонуу-
дыне бэшэжэ абаад, манай редакци-
да эльгэхэдэ болохо юм. Тэдэн
соһоо шэлэжэ, «Арадай аман зо-
хол» гэнэн гаршаг доро хэблэдэг
байнабди. Зүүн зүгэй ороннуудай—
Хятадай, Японини, Монголой, Энед-
хэгэй зохиолнуудай оршуулгануу-
дыне энэньнэй урда тээхидэл адли
хэблэхэбди.

«Байгалай толон» журналые ер-
хэ жэлдэ абахаар захила мүнөө үе-
дэ хаа хаангүй ябуулагдажа бай-
на. Хото, хүдөөгэй соёлой гуламта-
нууд, нургуулинууд, албан газар-
нуудһаа гадна, өөрынгөө түрэл хэл
бэшгэ, уран зохиолыне һонирхолод
хүн бүхэн, айл бүхэн манай журна-
лыне захиха абаха бэээ гэжэ хүлээ-
нэбди. Улам бүри һонирхолтойгоор,
удха хайнтайгаар гаргахын хойно-
һоо редакцииннай хүдэлмэрилэгшэд
бүхы шадалаараа оролдохо байна.

Ч. Намжилов,
«Байгалай толон» журналай
редактор.

Долоон жэлэй шэнэ барилганууд

УЗБЕГЭЙ ССР. Районно центр
Уч-Курган шадар, хада уулаһаа
эхи абаһан Нарин гэжэ мурэн
дээрэ баригдаха 27 ГЭС-эй түрүү-
шын электростанци бодхоогдожо
захалба.

Горьтой экэ хүдэлмэрин энэ хэд-
дэд байна. Хамта 2,5 миллион куб-
метр шорой, тэрэ тоодо 1 мил-
лион кубметр хабсагай шулуун
малтадаа. Тинхэдэ 80 минта гарам
кубометр бетон шудхалгад байна.
Бетон зуураха 2 авод, түмэр-бе-
тоноор хэдэһэн түхөөрлэгшэд
явталжа, ашажа байха тэһэй ма-
стерда, мүн заһабарилгыне мастер-
ской, хамнабарин бусад пред-
приятнигүүд баригдаба.

1961 ондо энэ станци ашаглал-
гада үгэжэ, Дунда Азиян респу-
бликануудай болон Урда Казахстан-
най зайн галай нэгдэлэл систе-
мэдэ оруулагдаха байна. Зураг
дээрэ: халаан соогоо 2—3 норма
дүүргэдэг эндэхэ электро-гагнуур-
шан Юлий Лакрич ажал дээрэ.
ТАСС-эй фотохронико.

РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ

Олоной танил

Энэ басагание таниха, мэдэхгүй зон горняг у дай дунда угы шахуу. Уулзаһан, хараһан лэ хүн «Бэрхэ даа, Тамара» гэжэ хэлэдэг.

Үнэхөөрөөшье, Тамара Сулова Гусино-Озерск городто мэдэжэ болохоор үнинэй юм. Тэрэ эндэхи телефонно станцида ажаллажа эхилһэр хэдэн жэл үнгэргэбэ. Үнгэрөөшье зун ажалай алдар солын залуушуулай фестивалда хабаадалсажа ерэнэйнгээ хүүлээр бүришье найнаар ажалладаг болоо.

Даалгагдан хэрэгтэ үнэн сэхээр хандахатаяа хамта, өөрынгөө эрдэм болбосорол, мэргэжэлье ходо дээшлүүлжэ байдаг. Тэрэ хүдэ мэришэн-залуушуулай үдэшн хургуулида таһалгаряагүй гурбадахи жэ-

лээ Гүража байхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Сулова ажалла- жа байна. Ф. Моренецын фото.

Александр Самарин түрүүлжэ ябана

Шатараар республика дотороо түрүү хуури эзэлхын түлөө боложо байгаа мурьсөөнэй дүрбэдэхи, табатахи уулзалга үнгэргэгдөө. Шатарай нэгдэхэ бүлэгтэ наадаһан Александр Самарин Бетинтэй уулзахадаа, абаһаар нүгөөдөө довтолжо, һайн байдалтай болоо нэн. Тингээд, Бетин бэрсээ харангүй табижа үгөөд 16-дахи ябадалай һүүлээр шүүгдэшоо. Казьминтай хараар наадаһан Манжигеев энэ үдэр үсэд нэтрүүгээр тулалдажа, 48-дахи ябадалда нэгэ хубуугэ бэрсэ болгожо, бүри һайн байдалтай болоходонь, нүгөөдэнь шүүгдэнэнэ мэдэрбэ. Нүгөөдэ хюлгэ дээрэ наадаһан залуу шатаршан Вощенко Бердниковтэй уулзахадаа баһал нэтрүүгээр наадажа, нүгөөдэе 35-дахи ябадалда шүүжэрхэбэ. Тоглоев Мамилыовы, Цыденов Улымжиевае, Шадрин Черноскутовые шүүгээ. Хоёрдохи бүлэгтэ наадагшад сооһоо үнинэй шатаршан Житомирский Сулеймановые, Амбаев Козулинае, Власов Мельниковые шүүгээ. Тинхэдэ Копыловский — Булгаков, Мадаев — Хабухаев гэшэд тэнсэбэ.

Табатахи уулзалгын үнгэргэгдэхэд мурьсөөндэ эрхмилэжэ ябаһан Александр Самарин залуу шатаршан Юрий Вощенкоотэй наадаа. Абаһаар яһала һайнаар, үсэд шагаарыше довтолжо ябаһан Вощенко, дүшэдэхи ябадалаа хожомдожо, шүүгдэнэн байна. Тоглоев Бетиние, Казьмин Черноскутовые, Манжигеев Бердниковые, Цыденов Мамилыовы, Амбаев Хабухаевые, Мельников Козулинае, Копыловский Сулеймановые, Житомирский Трофимовые шүүгээ. Власов, Булгаков гэшэд тэнсэбэ.

Табан уулзалгын удаа хүдөө ажыхын институтай студент Самарин түрүүлжэ ябана.

А. Игумнов.

Бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэлжэлһөөр

Республикын хүдөө ажыхын выставы бэлэдхэлэй хүдэлмэри дууһаха тэшигэ дүтэлжэ байна. Мүнөө үедэ выставкэ дээрэ харуулагдаха экспонатууд Хорини, Тарбагатайн, Баргажанай, Байкало-Кударын, Зэдын, Яруунын аймагуудһаа абтаа.

Сэлэнгын аймагт экспонатуудай дунда аймагай түрүү наалишадай

нэгэн, Социалистическэ Ажалай Герой Пылыжит Жалсановагай туйлаһан амжалта үргэнөөр харуулагдаха юм. Мүн эндэ Заиграйн мэдэжэ хартаабха ургуулагдах Шурьгына, Мильгунова гэшэдэй түрүү дүй дүршэл харуулагдаха.

Тэдэнэр энэ жэлдэ гектар бүриһөө 100-гаад центнер хартаабха хуряажа абаа юм. Тинхэдэ 11 гектар участкаһаа гектарай 279 центнер хартаабха ургуулаһан байна. Торинь РТС-эй түхээрһэн оньһон аргаар хүдэлгэгдэхэ малай, гахайн байра, ток выставкэдэ харуулагдаха.

В. Шнайдер.

Шүүбэринүүд түлэгдэнэ

Республикын нөөсэлгын кассанууд лотерейн биледэй шүүбэридэ туданһан юмжэнэй сэн түлэгжэ байхалы. Богонихон сагай хугасаа соо 250 мянган түхэриг ажаллагдаг түлэгдөө. Тинхэдэ хэдэн арбаад мянган түхэригтэ гэриг хэрэгсэлүүд тудад.

Зэдын Петропавловка тосхойн нөөсэлгын касса Ленинэй нэрэмжэ-

тэ колхозой гэшүүн Санжидма Гармаевна Банзаракаевагай нэгэ биледтэн туданһан арбан мянган түхэриг түлэһэн байна. Тэрэ энэ биледээрэ нэгэ гэр шүүһэн байгаа бишуу. Мүн 1500 түхэригтэй «Саратов-2» холодильник Закаменай аймагай типографин хүдэлмэришэн З. А. Агафонова шүүгээ.

М. Халбаев.

Хүдөөгэй яармаг

Эдэ үдэрнүүдтэ Мухаршэбэрэй түб тосхойно хүн зон олон, ехэ хүдөөгөтэй байба. Ушарын, эндэ октябрин 22—23-да һайндэрэй урда тээхи яармаг болоо.

Яармагта Түгэнын, Суулгын раб-

копой, аймагай эд хэрэглэгшэдэй союзай мэдэлэй магазинууд олоороо хабаадаһан байна.

Яармаг дээрэ хамта дээрэ 250 мянган түхэригтэй эд бараан худалдагданһан байна. Д. Колмаков.

Чулуу-Удэ Радио

Мүнөөдэрэй программа

18.10 — Ухмүүдтэ зориулагдаһан дамжуула (буриг хэлэн дээр). 18.30 — Де Фаль гэшын испаниин жүжгүүд. 18.45 — «Ехэ куналейнхид, культурын шэнэ байшантай болоһондотнай амаршалнабди» гэһэн репортаж. 19.04 — Жаахан эстрада концерт. 19.15 — Залуушууд зориулагдаһан дамжуула (буриг хэлэн дээр). 19.30 — Клавдия Шульженко дуулаха. 19.45 — һүүлэй һонин. 20.00 — Монгол арадай хүгжэм дамжуулагдаха. 20.25 — Хорини аймагай хониндой зүблөөнһөө дамжуула. 20.40 — Камерна концерт. 20.25 — Шиллерэй ажал-абдулда зориулагдаһан Культурын радиониверситетдэй дамжуула.

Сагай Умары

Гидрометбюрогай мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлгүй, сэлмэг байха. Баруун зүгһөө хулаанаар халхилжа. Улан-Удэ городто үгөөдүр 4—6 градус хүйтэн, үдэртөө 6—8 градус дулаан байхаар хүлэгдэнэ. Октябрин 28—29-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим нутагуудта саһан орохо. Баруун зүгһөө хулаанаар халхилжа. Гүннидөө хойто аймагуудта 13—18, үдэртөө 0—5, бусад аймагуудта һүншөөдөө 8—13 градус хүйтэн, үдэртөө 1—6 градус дулаан болохоор хараалагдана.

Ноёхойной долоон жэлэй хургуулида

ТҮҮХЭНЭЭ ТОБШО БАРИМТА

Үндэгэ мухарюулма хабтагай үргэн талаар табицуулаһаар харьялан урладаг Хёлгын эрьхэ хүрэгжэ эрэгдэбэ. Эндэнай Сэлэнгын аймагай ХХ партсэзднй нэрэмжэтэ колхозой түб—Зургаан-Дэбэ тосхой юм. Энэ тосхой сагай үнгэрхэ тума болбосон түхэлтэй боложо, урган хөгжөөжэ байдаг.

Эндэхи Ноёхойной долоон жэлэй хургуулин хоёр томо байшан түс тосхойно шэмэглэн гөбожо, ажалша малша зонийн омогорхол боложо байдаг. Энэндэнь огто ямарыше гайхалта байхагүй. Юуб гэхэдэ, энэ нутагта түрэнэн, хүмүүжэһэн залуу хүн бүхэн эхин түрүүн энэ хургуулида үзэг, бэшэгтэ нуража эхилһэн намтартай.

Ноёхойной долоон жэлэй хургуули эмхилдэгдэнэр 25 жэл боложо байна. Түүхын энэ болонхон үе соо эрдэм хургуулнтай мэргэжэлтэдэ бэлдэхэ талаар ехэ юмжэн хөгдэбэ. Анха түрүүн эндэ үзэг танижа эхилээд, улам саашан эрдэм соёлой үндэһэ һуури табигшад тосооло болоо һаа, баргашагүй гэхээр. Жүшэһэн, Ноёхойной хургуули дүүрээд, саашаа нуража, дээдэ хургуулнтай болоһон 22 хүн—официернүүд, журналистнар, врачнар, хүдөө ажыхын мэргэжэл-

тэд тоологдодог. Тинхэдэ эндэһэ гурбан эрдэмтэд хүмүүжэн гараһан байха юм.

МҮНӨӨНЭЙНЬ БАЙДАЛАЙ ҺОНИН

Энэ хургуулида орожо ерэхэдш, яахадаашьебэ сэдхэлэ һанаанһын уярдаг, бага балшар наһанайһини ушарнууд эзэлүүдгүй һанагдадаг. Эндэ нуража, үзэг танижа болоһондоо тиндэг гү даа. Тингээдөө, хургуулин ута коридор соогуур шаг шууяа дэлгэн, хүхюү жаргалтай үхибүүдэ харахадаа эрхэ бэшэ баягахаһ. Энэньше ойлгосотой бээ даа.

Эндэ мүнөө зүү гаран үхибүүд нуража байдаг юм. Эдэнай 54-нинь тэндэхи интернадта түлбэриггүйгөөр байрлажа, ямарыше баталаһагүй һурадаг. Эндэнь бүхы юмжэн—стадион, волейбол талмай, спорттын зал, физикын таһалга гэхэ мэтэ хуу бин.

—Саашадаа хургууляа улам үргэдхэхэ хүсэлтэйбди,— гэжэ хургуулин директор Ринчин Гомбосвич Балданов хөөрэнэ. — Нёдондо жэлһээ эхилжэ багшанар, нутагай элбхитэд «Ажабайдалтай хургуулин холбоо барисаа бэхижүүлжэ, орон дотороо арадай гэгээрэл саашадаан хүгжөөхэ тухай» Хуулин уг зорилго, удхашанар ажалшадта, түрэлхидтэ, бүхы олонитэдэ ойлгуулаха та-

лаар нилээд хүдэлмэри ябуулаһан байнабди.

Хургуулин хуралсалай мастерскойдо 10 мянга шахуу түхэриг уран дарханай зэр эмсэгүүд абтаада байна.

Үнэндөө энэ шухала хүдэлмэриге һайнаар эмхидхэжэ шадаһанай ашаар үнгэрөөшье зун, намартаа тэдэнэр нилээд хэе ажал хээ.

ГАБЬАТА АЖАЛАЙ ҮРЭ

Тус хургуулида хурагшадай үйлдэбрийн хоёр бригада эмхидхэгдэнэ байгаа. Тэрэнь дүшэн хурагшад орожо, түрэл колхоздоо бүхэлэ зунда ажаллаа юм. Үнгэрһэн үе соо багша Даши Раднаевич Буянтуевай хүтэлбэрилдэг бригада 6 мянган толгой хони хайшалаа. Тингээжэ хурагшад Светлана Дандарова, Владимир Митылов болон бусад тус тустаа 400—500 түхэриг колхозһоо абаһан байна.

Биологичи багша Дулма Батуевна Улымжиевагай хүтэлбэри дор табатахи классай хурагшад 2 мянга гаран даль-барра дэгжэжэ, томо болгоо. Эдэ бүхы хүдэлмэри габшагайгаар ябуулаһата хамта багшанар болон хурагшад хуралсалаа һайнаар эрхилнэ. Мүнөө шэнэ хуралсалай жэлэй түрүүшын четвертнэй эрхим сэгнэлтэтэйгээр түгсэхэжэ байхай.

И. Очорон.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ИОРК, октябрин 22. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар Политическэ комитедтэ юрэнхы хөөрөлдөөн хоёрдохи недели соо үргэлжэлжэ байна. Арбан оройной делегаци, гол түлэб, арбан оройной түлөөлэгшэдөө бүридһэн комитедэй Женевадэхи хэлсээндэ хабаадаг ороноудай түлөөлэгшэд өөһэднйгөө хараа бодол тухай хэлэһэн байна. США, сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй талаар тэрэнэй союзнигууд Женевадэхи хэлсээндэ үедэ баримталдаг хараа бодолоо урда мэтэ үргэлжэлүүлнэ гэжэ тэдэ ороноудай делегацинуудай хэһэн мэдүүлгэнүүд эли тодоор харуулаа. Нимэ хараа бодол баримталдаг байһан дээрэһэн Женевадэхи хэлсээн таһалдаһан байгаа гэжэ мэдэжэ байна бишуу. Хэлсээ хэмые хүсэһэнбди гэгэн хэбэртэйгээр өөһэднйгөө харуулахын тулада США-гэй, Англиин, Канадын, Италин түлөөлэгшэд юрэнхы мэдүүлгэнүүдэ хэһэн байна. Буу зэбсэг яаралтайгаар түхээржэ байһанаа иматгал халхалхын тулада тэдэнэр нимэ мэдүүлгэнүүдэ хэнэ.

СССР-эй делегат В. А. Зорин үгэ хэлэжэ, баруун гүрэнүүдэй хараа бодолые элишэлээ.

Баруун гүрэнүүдэй баримталдаг хараа бодолые, тэдэнэй дурадхалһан резолюцинуудай проектынүүдэ В. А. Зорин дэлгэрэнгыгээр шэнжэлээ. Англин дурадхалһан резолюцинын проект хадаа буу зэбсэг хуряаха талаар хэлсээе дахад бэрхэшээлдэ оруулажа, хиналта хээе тодорхой хэмжээнүүд тухай үрэгүй хоһон шашалдаа дэлгэхэ гэгэн зорилготой байна. Мүн США-гэй, Англин, Италин дурадхалһан резолюцинын проект соо буу зэбсэг хуряаха тухай, буу зэбсэг нитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай гоё үгэнүүд дурадхалһан болобошье, хэлсээндэ мүн лэ бэрхэшээл тохоболдуулаха зорилготой гээд СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Резолюцини энэ проектые зохожо дурадхалһан гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Политическэ комитедэй заседанинууд дээрэ үгэ хэлээд байхадань, тус проект буу зэбсэг хуряаха зорилготой бэшэ, харин буу зэбсэгтэй хойноһоо хиналта хээе, тайлбарилан хэлэбэл, уласхоорондын тагнуул элитээр хээе гурим бин болгохо гэгэн программын үндэһэ һуури боложо үгэнэ гэжэ элирнэ гээд В. А. Зорин нэмээжэ хэлээ.

Буу зэбсэг нитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай советскэ дурадхалые, арадуудай зүгһөө ехээр дэмжэгдэнэ энэ дурадхалые муушалхын тулада баруун гүрэнүүд юушые хээхэһэ арсахагүй байна гээд В. А. Зорин саашан тэмдэглээ. Буу зэбсэг хуряаха тухай Советскэ Союз дурадхал оруулбашье буу зэбсэг нитээрээ, хэлсээндэ хуряаха тухай догворой баталагдатар буу зэбсэг түхээрлэгые болуулхые, уласхоорондын харилсаа байгуулахдаа бэе бээдэ этигэлсэхээр оршон байдал байгуулхые хүсэһэнгүй гэгэн хэбэртэйгээр ушар байдалые ха-

руулаха гэгэн нэдэлгэ зарим баруун гүрэнүүдэй правительствонууд хэлэжэ байна. Энэ хадаа Советскэ Союзай хараа бодолые дахад бүдүүлгээр хазагайруулаһан ябадал болоно ха юм.

Буу зэбсэг нитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай асуудалаар Политическэ комитедтэ боложо байһан юрэнхы хөөрөлдөөнэй хойноһоо бүхы дэлхэйн арадууд угаа ехэ анхаралтайгаар ажаглан хаража байна гээд совет түлөөлэгшэ үргэлжэлүүлэн хэлээ. Буу зэбсэг нитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай Советскэ Союзай дурадхалһан яһала дүүргэжэ болохоор программа комитедтэ хаража үзэгдэнэ гэжэ тэдэнэр мэдэжэ байна. Энэ дурадхалые США болон бусад баруун гүрэнүүд зүбшөөн абахые, мүн энэ программые тодорхойгоор зүбшэн хэлсэхые хүсэһэнгүй, буу зэбсэгтэй хойноһоо хиналта тогтоохо хэмжээнүүдээр хэлсээ хэмын тулада үндэһэ һуури оройдоошье боложо шадахагүй өөһэднйгөө хараа бодолые баадхана гэжэ арадууд мүн лэ мэдэнэ. Энэ ушар хадаа арадуудай ханаа сэдхэл зобоохо ёһоороол зобооно бишуу.

Буу зэбсэг нитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай догворой шухала гол ёһонуудые һайнаар зүбшэжэ орохые баруун гүрэнүүдэ уралаха зуураа, В. А. Зорин нигэжэ уридаһан һануулаа. Манай энэ уриае Холбоото Штадуудай, тэрэнэй союзнигуудай дахад анхаралдаа абаагүй һаань, буу зэбсэг олоор түхээр хэ, дайнай эрмэг дээрэ байха политика дадаллахын тулада буу зэбсэг хуряаха асуудалые Политическэ комитедтэ зүбшэн хэлсэлгые тэдэнэй саашадаа хэрэглээд байгаа һаань, советскэ делегаци хадаа буу зэбсэг хуряаха асуудал Политическэ комитедтэ зүбшэн хэлсэлгээ хабаадалсахааа болихо баатай болохо байна.

Мүнөө үедэ США буу зэбсэг хуряаха талаар үрэ ехэтэй хэлсээ хээхэр бэлэн бэшэ байна. Тэрэнэй союзнигууд юушые хээжэ шадангүй, өөһэднйгөө өөдгүгэй туйлоор байһы тэсэмгэйгээр хэлсээ хээ уриануудаар халхалхые оролдону. Тинхэдээ, нимэ хэлсээнүүдэй урагша тийгаар үнгэрхэ бодото үндэһэ һуури болохоор ямарыше дурадхал оруулаһгүй. Тинмээһэ буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар правительствонуудые толгойлогшоной, эгээн харюусагатай гүрэнэй ажал-ябуулагдаһадай хабаадалгатайгаар эрхэ жэлэй хабар ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо сесси зарлаха гэгшэ буу зэбсэг хуряаха асуудал гиншэхэ гансахан лэ зам болохо байһанинь тон эли боложо үгэнэ гээд СССР-эй түлөөлэгшэ үгынгөө түгсэхэдэ хэлээ.

Политическэ комитедэй үглөөнэй заседани дээрэ Албаниин, Бразилин делегадууд мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Румынин зэбсэгтэ хүсэнуудэй үдэр

БУХАРЕСТ, октябрин 25. (ТАСС). Зэбсэгтэ хүсэнуудэйнигэ үдэрые Румынин Арадай Республикы ажалшад мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна. Сэрэгэй частнуудта баярай суглаанууд, спортивна мурьсөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Фашистска дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ һаһа бараһан баатарнуудай дурасхаалда зориулагдаһан памятник Арад городто үсэгтэдэр нээгдээ.

Олон тоото статьянуудые, фашистска дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлхэ үедэ Румынин болон советскэ солдадуудай гаргаһан габыа тухай, Румынин болон Совет арминуудай сэрэгшэдэй ехэ хани барисаатай байһан тухай байдаануудта хабаадагшадай дурдалгануудые «Апераря патрией», «Скънтейя» «Ромыниа Либеря», «Мунка» газетэнүүд толилоо.

Лаосто үймөөшэдтэй тэмсэл хөгдөнэ

ХАНОЙ, октябрин 25. (ТАСС). «Голос Патет-Лао» гэжэ радиостанци иигэжэ мэдээһэнэ. Носаванай үймөөшэ сэрэгүүдэй районной сүлөөлэгдэнэдэ зориулагдаһан ехэ митинг Сиенг-Куан (Дээдэ Лаос) провинциин Нонг-Хет район шадар болоо. Нютагай зоной шанга тэмсэл хэжэ ороһондоо уламжалһа. Носаванай сэрэгүүд Нонг-Хетһээ суухариха баатай болоо гэжэ мэдэжэ.

Нео Лао Хак Сат партиин ЦК-гэй түрүүлэгшэ Ло Фунг митинг дээрэ үгэ хэлэхэдэ, нэгэдлээд улам бэхжүүлхыен, Суванна Фумагай правительствын, шэнэ засаг байгуулаһан гүрэнэй комитедэй соносоһон амгалан ёһоной, бээ абанги байлгын, орон дотороо эб оролгын политикые шууд дэмжэхыен, Фуми Носаванай үймөөшэлтэ эсэргүүсэһэн шууд шангаар тэмсэхыен хүн зонине уряалаа.

Правительстова, шэнэ правительсто байгуулаһан гүрэнэй комитедтэ эльгээхэ бэшгые митингдэ хабаадагшад баталан абаа. США-гэй зарсанар болохо Фуми Носаванай үймөөшэдтэ эсэргүүсэхын, амгалан тайбан байдалай, бээ абанги байлгын, орон дотороо эблэрэлгын түлөө тэмсэхээр шидэнги байһан тухайһаа тэдэнэр бэшгэ соогоо элирхэйлэ мэдүүлээ.

Кубадахи компанинууд гүрэнэй мэдэлдэ абтаба

ГАВАНА, октябрин 25. (ТАСС). Кубадахи Америкийн үшөө 167 компани гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай Кубын правительство мүнөөдэр указ гаргаа. Кубын премьер-министр Фидель Кастрын, президент Освальд Дортикосой гар табинан тус указ дотор иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Кубада Америкийн эд бараа худалдахые Холбоото Штадуудай хорихондо харюу болгон эдэ компанинууд гүрэнэй мэдэлдэ абтаба.

Пхеньянда митинг

ПХЕНЬЯН, октябрин 25. (ТАСС). США-эй милитарист дай толгойлон империализм гээрхэг түримхэй ябуулагч гүүсэн Корейн арадай хэйрэглыг, Эсэгэ ороноо хэда дайнай байдаануудта Хятада дай һайн дуратанай хабаадалгын октябрин 25-да гүйсэхээр жэлэй ойе Корейн Арадай кратическа Республикын баярай оршон байдалда тэдэ Энэ үдэртэ зориулагдаһадай суглаан Пхеньянда Ехэ байшан соо мүнөө үдэһэн Корейн Ажалай партиин Түрүүлэгшэ, КНДР-эй Митингтэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ир Сенэй, КНДР-эй гүрэнлон нийтин бусад ажал-ябуудай президиумдэ ержэ хэбэ суглаанда хабаадагшад хулаунаар амаршалаа.

Аха дүү ороноудай динлэска түлөөлэгшын зургаанууд гойлогшоной, тэдэнэй хүдэлгэшэд, тэрэ тоодо КНДР-тэ байдаг элшэн сай Пүзэнов, сэрэгтэй аттаһан лаан дээрэ байһаа, КНДР-инистрүүдэй Кабинедэй гүрэн орлогшо, национальн нийн министр Ким Гван Лео дээрэ элидхэл хээ. Америка хэг түримхэйшүүдэ эхэ хэгдэнэ хамтынгаар, үнэн сэдэ хабаадалсаһан хитал баатарлг хубүүд, басагай Корейн Ажалай партиин Политическэ комитедэй, республикын правительствын, Корейн арадай зүбшэ баасхалан хүрөө.

КНР-эй сэрэгтэй делегаци гойлогшо, Хятадай Арадай Милитарист дай толгойлогшын ороноо хамгаалахы комитедэй түрүүлэгшын М. Гүрэнэй советэй премьер-министр Хэ Луи суглаан хэлээ. Хятадай, Корейн коммунистска бұхы социалистическэ гүрэн арадуудай нэгэдлэе уруулаха зорилгоор империализм болон ревизионистнуудай мэдэлгэнүүдһээ ямарыше үрэгдүй гэжэ тэрэ хэлээ. Хятадай Республика уласхоорондо хардуу шанга байдал һуури эрмэлзэнэ, энхэ тайбангаар оршон байхын түлөө, буу нитээрээ, хүсэдөөр хуряаһаа, Тайвань тухай асуудалы сээ хэжэ шиндэхын түлөө гээд тэрэ мэдүүлээ.

Пекиндэ баярай суглаан болоо

ПЕКИН, октябрин 25. (ТАСС). США-гэй империалистическэ гойлгон империалистическэ түримхэй ябуулагда эсэргэ Корейн арадай хэйрэглыг, 10-дай һайн дуратанай хабаадалгын 10 жэлэй ойдо зориулагдаһадай нинслэлэй олоннитын үгынгөө гээд баярай суглаан мэдэлдэ болгоо.

Арадай политическэ комитетивна советэй бүхы Хятадайдэй түрүүлэгшын орлогшо Шу-тун баярай суглаан нэһэн найрамдал хамгаалаха Хятадайдэ комитедэй түрүүлэгшын Жо суглаан дээрэ үгэ хэлээ. КНДР-һээ Хятада байдал сайд Ли Ен Хо суглаан дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Америкийн «У-2» гэмт тагнуулай самолёдууд Австрали эльгээгдэбэ

МЕЛЬБУРН, октябрин 25. (ТАСС). Мельбурын радиондэһэнэй ёһоор Австралийн мөлтөт мүнөөдэр Австралидэ Тэдэнэй олонхын «У-2» гэжэ ледүүд юм. Агаарай дээдэ радиондэһэн шэнжэлэхэ зорилготой самолёдууд эрээ гэжэ радиондэһэнэ.

МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Маршал Семёнвич Москаленкые Румын рзгүүдэй Главна командант СССР-эй Оборонны министрлогшоор СССР-эй Министр Совет томилоо.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД

Бурят ҮНЭН

1961 ондо абтама „БҮРЯТ ҮНЭН“ газетэдэ захил хэжэ байна.

Хэлхээ холбоной конторо, отделени, почта бүхэн, предпряти, эмхи зургаан, совхоз болон колхозуудтахи хэблэл тарааган олонитын түлөөлэгшэд захил абана.

Газетэ захиха үнэ сэн:
12 харын—60 түхэриг, 6 харын—30 түхэриг
НҮХЭД УНШАГШАД, „Бурят Үнэн“ газетэе шамдажа захит!